

Rapportage op KC 't Wikveld

MANON BOONS

Maart, 2020

Inhoudsopgave

SAMENVATTING	2
1. PROBLEEMANALYSE.....	3
1.1 AANLEIDING EN CONTEXT	3
1.2 PROBLEEMSTELLING	4
2. LITERATUURONDERZOEK.....	5
3. OPZET ONDERZOEK EN INSTRUMENTEN.....	12
4. RESULTATEN	18
5. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	26
6. LITERATUURLIJST	29
7. BIJLAGEN	32

Samenvatting

Door de conceptverandering op KC 't Wikveld sluit de manier van rapportage niet aan bij de kernwaarden. Het doel van het onderzoek is het verwerven van inzichten in en informatie over de mogelijkheden van rapportage op KC 't Wikveld. Dit leidt tot de onderstaande onderzoeksvraag: *'Hoe kunnen de leerkrachten op KC 't Wikveld de rapportage verbeteren zodat deze past bij (of aansluit bij) de kernwaarden; ontwikkelingsgericht leren, betekenisvol leren, leren van en met elkaar en eigenaarschap?'*. Op basis van deze hoofdvraag is in het theoretisch kader geconcretiseerd naar de kernwaarden en het begrip rapportage.

Voor het in kaart brengen van de knel-en verbeterpunten van het huidige rapport is een enquête afgenomen bij het gehele team. Hierin zijn stellingen opgenomen om erachter te komen in welke mate het huidige rapport aansluit bij de kernwaarden van het kindcentrum. Een documentenanalyse en korte enquête is afgenomen bij de sleutelfiguren om in kaart te brengen welk portfolio het meest kansrijk is. De onderzoeker heeft de rapporten van KC 't Wikveld en de portfolio's op dezelfde manier geanalyseerd. Uit de enquêtes blijkt dat er rekening gehouden moet worden met de volgende factoren; meer ontwikkelingsgericht, een nieuw handig format en minder werkdruk. Uit de documentenanalyse blijkt dat het portfolio van Campus aan de Lanen het meest kansrijk is voor het kindcentrum.

Op basis van deze conclusies wordt aanbevolen om een vervolgonderzoek voor ouders en kinderen uit te voeren, de rapportversie van KIJK! mee te geven en een vervolgpresentatie met portfolio's te houden.

1. Probleemanalyse

1.1 Aanleiding en context

Tegenwoordig is de samenleving op zoek naar vernieuwing, zo ook het onderwijs. Iedere school is anders en groepen leerlingen zijn niet met elkaar te vergelijken (Van den Berg e.a., 2014).

In de afgelopen jaren heeft het kindcentrum verschillende pogingen gedaan om vernieuwingen te realiseren. Het beoogde resultaat bleef uit. Een vernieuwing van het onderwijsconcept, dat is waar de school naartoe wil werken. Het is onduidelijk hoe dit proces verder verloopt en hoe het onderwijsconcept er uiteindelijk uit gaat zien. Gedeelde verantwoordelijkheid, gepersonaliseerd leren en werken met units zijn begrippen die meegenomen worden in het proces.

Deze vernieuwingen zorgen ervoor dat de missie en visie herschreven gaan worden. Er wordt op dit moment gewerkt vanuit de kernwaarden: leren van en met elkaar, eigenaarschap, betekenisvol- en ontwikkelingsgericht leren. Het motto: *'Ontwikkel jezelf, groei samen'* staat bij het kindcentrum centraal. (KC 't Wikveld, z.d.).

De plaats waar het onderzoek wordt uitgevoerd is 'Meerwijkweg'. Samen met 'Zeis' vormt dit KC 't Wikveld in Empel, een klein dorp vlakbij 's-Hertogenbosch. Het kindcentrum telt momenteel 536 leerlingen, verspreid over het kinderdagverblijf, 2 peutergroepen, 5 BSO groepen en 22 basisschoolgroepen. De voorschoolse – en naschoolse opvang bevinden zich ook in dit gebouw. Zo kan het kindcentrum bijdragen aan de leer-en ontwikkelmogelijkheden van leerlingen tussen de 0 en 13 jaar. De meeste leerlingen wonen in de buurt van het kindcentrum. Het team bestaat uit 53 personen waaronder leerkrachten, onderwijsondersteunend personeel en pedagogisch medewerkers (KC 't Wikveld, z.d.).

Door de conceptverandering is het kindcentrum al tien jaar aan het nadenken over een nieuwe manier van rapportage. Het kindcentrum is er niet tevreden over.

Dit heeft enerzijds te maken met de waarden van het kindcentrum. Het kindcentrum vindt het belangrijk dat leerlingen ontwikkelingsgericht worden benaderd. Feitelijk is het zo dat er drie keer per jaar een beoordelingsrapport met cijfers en beoordelingen mee naar huis gaat, waardoor er niet voldaan wordt aan de waarde ontwikkelingsgericht. Ieder kind moet gezien worden. Leerlingen moeten hun eigen ontwikkeling kunnen volgen en regie over het eigen leerproces krijgen.

Kruijer & De Weger (2016) zien dat de leerprestaties positief beïnvloed worden wanneer leerlingen leiding nemen over het eigen leerproces. Cognitie, metacognitie en motivatie of affectie zijn belangrijke facetten voor het zelfgestuurd leren. Van de leerlingen wordt verwacht dat zij veel kwaliteiten en zelfstandigheid bezitten.

Daarnaast is er vanuit het team ontevredenheid over het format van het rapport. Er is al veel gesproken over het veranderen van het format, maar dit wordt elke keer vooruit geschoven. Het format op dit moment is werkdruk verhogend: omslachtig, veel werk en sluit niet aan bij de kernwaarde

ontwikkelingsgericht leren. Volgens Van Dalen (2016): *‘De werkvreugde rondom de rapportperiode neemt toe als het rapport een logisch verlengstuk is van het dagelijks werk in de klas.’* Van Dalen (2016) verwacht dat het rapport veel werk is, omdat het rapport geen deel uitmaakt van de jaarcyclus. Wanneer het rapport meer als dagelijks werk wordt gezien, zal de werkdruk afnemen in de rapportperiode en zal de leerkracht minder tegen het rapporteren op zien.

Echter zijn er verschillende perspectieven waarmee rekening gehouden moet worden. De nieuwe rapportagevorm moet te begrijpen zijn voor het bestuur, de leerkrachten, de ouders en de leerlingen. Er moet nagedacht worden of het rapport voor hen leesbaar is, maar ook of de ontwikkeling van het kind voldoende in beeld gebracht wordt.

Bij de nieuwe vorm van rapportage zijn er nog weinig stappen gezet. Er is een rapportcommissie opgericht, zij wachten tot de visie compleet is. Wel is er op de school geleerd dat het fijn is om een leerling ontwikkelingsgericht te kunnen begeleiden. Het kindcentrum is van mening als er meer procesgerichte feedback gegeven wordt, een leerling steeds meer groeit.

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) liet in 2007 weten dat er in het onderwijs te weinig procesgerichte feedback gegeven wordt aan leerlingen. Deze feedback draagt bij aan de ontwikkeling van een kind en geeft inzicht in de voortgang van het ontwikkelingsproces. De school wil hiermee aan de slag gaan en dit voortzetten (Mertens, 2016).

De basisschool verwacht aan het einde van dit onderzoek meer informatie over rapportage en inzichten in de mogelijkheden van rapportage. Ook moet er inzicht zijn in wat het team aanspreekt en wat past bij de visie van de school.

1.2 Probleemstelling

Tegenwoordig is de samenleving op zoek naar vernieuwing, zo ook het onderwijs. Iedere school is anders en groepen leerlingen zijn niet met elkaar te vergelijken (Van den Berg e.a., 2014).

Op het kindcentrum wordt er al een tijdje nagedacht over de conceptverandering. Door deze verandering is de school al een aantal jaren bezig met een nieuwe vorm van rapportage. Het gewenste resultaat is daarbij nog niet bereikt. De nieuwe vorm van rapportage moet beter aansluiten bij de kernwaarden van de school: leren van en met elkaar, eigenaarschap, betekenisvol- en ontwikkelingsgericht leren.

Dit onderzoek is gericht op het verkrijgen van inzichten in en informatie over de mogelijkheden van rapportage op KC 't Wikveld, om aanbevelingen te kunnen doen met betrekking tot het nieuwe format van de basisschool.

2. Literatuuronderzoek

Om de aanbevelingen voor rapportage aan de laten sluiten bij de kernwaarden van het kindcentrum, dient te worden gekeken naar de begrippen ontwikkelingsgericht leren, betekenisvol leren, eigenaarschap en leren van en met elkaar. Vanuit deze kernwaarden kan worden getrechterd naar 'rapportage'. Er dient een heldere beschrijving te worden gegeven van wat er onder rapportage verstaan wordt en het belang hiervan. In dit theoretisch kader wordt beschreven wat er onder de kernwaarden wordt verstaan en wat dat betekent voor de wijze waarop er wordt gerapporteerd. Tot slot wordt er beschreven hoe de kernwaarden worden toegepast in het onderwijs en wat het doet voor de leerlingen.

2.1 Ontwikkelingsgericht leren

Bij ontwikkelingsgericht leren wordt er gewerkt vanuit ontwikkelingsgericht onderwijs (OGO). Frea Janssen-Vos is de inspirator van het ontwikkelingsgerichte onderwijs. Zij heeft gezorgd voor onderwijsvernieuwing waarbij ze de waarde van onderwijs aan het jonge kind verbindt met de leerpsychologie van Lev Vygotsky (V2F, z.d.).

OGO gaat uit van zingeving en brede persoonsontwikkeling. Er wordt dus niet alleen aandacht besteedt aan kennis en vaardigheden, maar ook aan de brede persoonsontwikkeling. De nadruk wordt vooral gelegd op de ontwikkeling van de persoonlijke identiteit van leerlingen (Kerpel, 2014). Ook wordt er gewerkt aan vaardigheden op verschillende terreinen. De doelen die hierbij gesteld worden, zijn niet in een bepaalde periode te bereiken. Mensen bouwen hier hun hele leven aan. Je hebt ze nodig om op een zinvolle manier aan de samenleving deel te kunnen nemen en om aan de toekomst daarvan bij te dragen (Janssen-Vos, 2008). Volgens Frea Janssen-Vos (2008) zijn er aantal kwaliteiten die bij deze brede persoonsontwikkeling horen, zoals actief zijn en initiatief tonen, verkennen van de wereld en onderzoeken, redeneren en vormgeven.

Een ander principe van OGO is de zone van de naaste ontwikkeling. Als een leerling nog hulp van een derde nodig heeft, zit de leerling in de zone van de naaste ontwikkeling. Als een leerling iets kan zonder hulp van derden, zit de leerling in de zone van de actuele ontwikkeling (Wijleren, z.d.). Vygotsky vond het belangrijk om leerlingen uit te kunnen dagen. Door hierop in te spelen en kansen te creëren zodat de leerling iets kan oefenen, ben je bezig met het stimuleren binnen de zone van naaste ontwikkeling. Belangrijk is altijd ervoor te zorgen dat de leerling zich veilig voelt (Stichting 360grView, 2012). Volgens Stichting 360grView (2012) moet een leerling geprikkeld worden om een stapje verder te doen, maar is het niet de bedoeling dat hij gefrustreerd raakt.

In Nederland zijn er al verschillende scholen die werken met het OGO-principe. Deze scholen vallen onder zogenaamde 'vernieuwingsscholen'. OGO gaat ervan uit dat 'goed onderwijs' altijd doelbewust een stapje op een leerling vooruitloopt, maar daarbij het onderwijs zeker ook betekenisvol moet blijven (Van Oers, 2013).

Volgens het tijdschrift OGO-academie zijn er uit onderzoek een hoop voordelen gebleken bij OGO onderwijs. Zo verloopt de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen in OGO beter dan in regulier onderwijs. Ook de woordenschatuitbreiding op een OGO-school is groter en meer betekenisvol in groep 2 dan op een directe instructie gebaseerd curriculum (OGO-academie, 2013).

Monique Volman, hoogleraar Onderwijskunde aan de Universiteit van Amsterdam vindt dat OGO-onderwijs een grote meerwaarde is voor het Nederlandse onderwijs. De meerwaarde is volgens haar: *'Het continu streven naar betekenisvol onderwijs, door te werken in thema's die aansluiten bij de belevingswereld van leerlingen en vorm geven aan wat maatschappelijk gezien van belang is om te leren. Daar zijn in de loop van de jaren allerlei concrete handreikingen en werkwijzen voor ontwikkeld, waar ook leraren op niet-OGO scholen veel aan kunnen hebben. Daarnaast laat OGO zien dat je zaken zoals persoonsvorming, probleem oplossen, een onderzoekende houding, communiceren, niet naast of zelfs tegenover de schoolvakken moet zetten. Op OGO scholen zijn deze 'nieuwe doelen' inherent onderdeel van het aanbod.'* (Van der Veen, 2013). Het streven naar betekenisvol onderwijs en betekenisvol leren wordt beschreven in de volgende paragraaf 2.2

2.2 Betekenisvol leren

Het onderwijs is volop in beweging. In 2016 heeft Paul Schnabel in opdracht van OCW het advies Onderwijs2032 opgesteld. Hij concludeerde dat toekomstgericht onderwijs om een aantal aspecten vraagt, namelijk een grotere nadruk op persoonsvorming, de basis beperken/vastleggen in een kerncurriculum en leraren moeten meer ruimte krijgen om hun onderwijsaanbod in te richten naar de behoeften en ambities van hun leerlingen (Schnabel, 2016).

In het onderwijs van de toekomst moet er meer rekening gehouden worden met verschillen tussen leerlingen. Leerlingen moeten betekenisvol onderwijs op maat krijgen. Volgens Schnabel gaat het hier om onderwijs dat aansluit bij de interesses en capaciteiten van leerlingen. SLO (2015) geeft een definitie van betekenisvol leren: *'Met betekenisvol leren wordt bedoeld dat het onderwerp van een opdracht aansluit bij de belevingswereld en de ontwikkeling van het kind.'*

Het daagt leerlingen uit ten volle te ontwikkelen. Ook houdt het betekenisvol leren duidelijk rekening met de individuele mogelijkheden en beperkingen van alle leerlingen.

Het onderwijs zorgt ervoor dat leerlingen betrokken bij het leerproces. Het biedt leerlingen keuzeruimte, waarbij ze met behulp van kennis en vaardigheden zich voorbereiden op het vervolgonderwijs en een rol in de maatschappij. Hierdoor voelen leerlingen zich meer betrokken bij het onderwijs en worden ze als individu gezien (Schnabel, 2016).

Leerlingen willen weten waarom ze iets gaan leren. Ze worden gemotiveerd als ze iets leren wat ze aanspreekt. Met een gevarieerd leerstofaanbod en de mogelijkheid om te ontplooiën, zullen leerlingen zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Schnabel (2016): *Toekomstgericht onderwijs slaat een brug tussen de leermotivatatie van leerlingen en het (leren) aanpakken van maatschappelijke vraagstukken* (Schnabel, 2016).

Maar hoe maak je onderwijs betekenisvol?

Volgens Hoitink e.a. (2008) komen scholen steeds vaker tot de conclusie dat kennis beter beklijft als leerlingen leren in betekenisvolle contexten en realistische situaties. Voor een deel is de context te realiseren binnen de school in de vorm van bijvoorbeeld thema's, onderzoeksvragen en het werken met levensechte prestaties. Daarnaast gebruiken steeds meer scholen ook de omgeving van de school als betekenisvolle context voor het leren (Hoitink e.a., 2008).

Eigenaarschap kan het leren meer betekenisvol maken. Dit wordt beschreven in paragraaf 2.3.

2.3 Eigenaarschap

Onderwijs wordt voor leerlingen meer betekenisvol als de leerlingen eigenaar zijn van hun eigen leerproces. Waar leerlingen vroeger de rol hadden van de passieve ontvanger, hebben zij nu een rol met veel meer autonomie (Klein Hulse & Van den Berg, 2017). Autonomie is samen met competentie en relatie één van de basisbehoeften. Bij autonomie (Deci & Ryan, 1985;2000) gaat het over zelfbeschikking en het vrij zijn van externe sturing (Wijleren, z.d.). De leerling heeft de vrijheid om een activiteit naar eigen inzicht te kunnen uitvoeren en heeft invloed op wat hij/zij doet (Wijleren, z.d.).

Autonomie en eigenaarschap zijn begrippen die nauw met elkaar verweven zijn. Om autonomie te vergroten, moet de zelfsturing en het eigenaarschap van leerlingen gestimuleerd worden (Wijleren, z.d.). Volgens Klein Hulse & Van den Berg (2017) is eigenaarschap van leren een complex begrip dat verweven is met een aantal andere begrippen zoals learner agency, motivatie, betrokkenheid, zelfsturing en metacognitieve vaardigheden. Learner agency betekent dat leerlingen actief de omstandigheden van hun eigen leerproces mede bepalen. Een leerling moet wel overtuigd zijn dat zijn eigen gedrag ertoe doet tijdens het leren en er moet actieve betrokkenheid uit de leerling zelf komen. Het houdt in dat leerlingen niet alleen reageren op de leeractiviteiten maar dit ook zelf kunnen beïnvloeden en veranderen (Klein Hulse & Van den Berg, 2017).

Motivatatie en betrokkenheid kunnen als startpunt van het eigenaarschap worden gezien. Er is veel verschil in motivatie. Bij de zelfbepalingstheorie van Ryan en Deci (2000a) wordt onderscheid gemaakt in intrinsieke en extrinsieke motivatie. Ze spreken van intrinsieke motivatie als de drang om iets te leren van binnenuit komt. In hun onderzoek is aangetoond dat intrinsieke motivatie leidt tot het zogenaamde '*high-quality learning*' oftewel hoogwaardig leren (Ryan & Deci, 2000a).

De *Self-Determination Theory* stelt dat een extrinsieke houding ontstaat wanneer leerlingen het gevoel hebben dat er een verplichting is, een laag gevoel van competentie hebben en als ze zich niet gewaardeerd voelen door medeleerlingen of leraren (Know, 2013).

Intrinsieke motivatie zet meer aan tot leren. Intrinsieke motivatie leidt tot betere leerresultaten en kan worden verhoogd door drie basisbehoeften. Als aan deze basisbehoeften wordt voldaan, neemt naast de

intrinsieke motivatie tevens de betrokkenheid van leerlingen bij hun leerproces toe (Brummer & Van den Berg, 2017).

De leerling vormt vanuit de motivatie en betrokkenheid een aantal leerdoelen. Het stellen van deze doelen en de zelfsturing zorgt ervoor dat leerlingen inzien dat zij de controle kunnen nemen over het eigen leerproces. Hierdoor wordt het zelfvertrouwen en self-efficacy (vertrouwen in eigen kunnen) vergroot. Volgens NRO (2017): *'Hoe groter de self-efficacy van leerlingen, hoe groter hun betrokkenheid bij het leerproces en hoe groter hun doorzettingsvermogen als het tegengit.'*

(Klein Hulse & Van den Berg, 2017). Wanneer iets even tegengit in het leerproces, kan het helpen om met elkaar samen te werken of te leren. Dit staat beschreven in paragraaf 2.4.

2.4 Leren van en met elkaar

Dit zogenaamde coöperatieve leren (samenwerkend leren) is volgens Johnson (1991) een vorm waarbij men gebruikt maakt van kleine groepen waar leerlingen samenwerken om het eigen en andermans leren te maximaliseren. Er wordt zo veel mogelijk uit het leerproces gehaald. Het zorgt ervoor dat leerlingen streven om wederzijds voordeel te halen uit elkaars inspanningen en leermomenten. Ook zorgt het ervoor dat er een gemeenschappelijk vertrouwen ontstaat tussen de leerlingen (Dochy, Heylen & Van de Mosselaer, 2005)

Om tot coöperatief leren te komen, moet er voldaan worden aan vijf basiselementen. Het eerste element is de positieve onderlinge afhankelijkheid. De leerlingen moeten ervan overtuigd zijn dat er alleen een succes is als de gehele groep succes beleefd. Ook moet iedere leerling een bijdrage leveren aan het groepswerk.

Voor het groepsgevoel is bevorderlijke interactie, het tweede basiselement van belang. Leerlingen helpen elkaar effectief en efficiënt, wisselen de nodige bronnen uit, geven elkaar feedback om te kunnen verbeteren en dagen elkaar uit om het werk te verbeteren (Dochy, Heylen & Van de Mosselaer, 2005).

Het derde basiselement is individuele verantwoordelijkheid. Iedere leerling is verantwoordelijk voor zijn eigen bijdrage van de opdracht. De leerkracht kan terugzien wat iedere leerling gedaan heeft.

Een groep kan niet functioneren zonder sociale vaardigheden, het vierde basiselement. Er zijn vaardigheden nodig als leiderschap, beslissingen nemen en vertrouwen opbouwen (Dochy, Heylen & Van de Mosselaer, 2005). De leerkracht kan ervoor kiezen om per les een vaardigheid centraal te stellen en hier bewust aandacht aan te besteden. De leerkracht komt hier bij de evaluatie van het groepsproces, het laatste basiselement op terug. Eerst wordt er met de groepsleden besproken hoe de samenwerking ging. Daarna wordt er klassikaal geëvalueerd (Kerpel, 2014).

Coöperatief leren wordt vanuit de cognitieve ontwikkelingstheorieën gezien als effectief voor het leren (Emmelot & Van Eck, 2019). Het stimuleert de betrokkenheid en actieve deelname van leerlingen. Ook bevordert het de sociale vaardigheden en draagt bij aan een verbeterde sfeer in de groep. De ontwikkeling van sociale vaardigheden verloopt hierdoor heel natuurlijk.

Uit onderzoek is gebleken dat het vaak een positieve invloed heeft op het zelfvertrouwen van de leerlingen (Kerpel, 2014).

Samenwerkend leren biedt hulp en ondersteuning, vooral voor minder sterke leerlingen. Maar samenwerkend leren is niet onder alle omstandigheden, alle soorten taken en alle leerlingen effectief. Om het samenwerkend leren effectief te laten zijn, moet de interactie in het groepje kwalitatief goed zijn. Iedere leerling in het groepje zorgt ervoor dat zijn eigen taak wordt volbracht. De leerlingen begrijpen dat ze allemaal verantwoordelijk zijn voor het volbrengen van de taak. Om succes te creëren, is het van belang dat leerlingen leren reflecteren op hun vorderingen en samenwerkingsrelaties (Emmelot & Van Eck, 2019).

Leerkrachten spelen een cruciale rol bij coöperatief leren. Leerkrachten moeten zorgen voor goede interactieprocessen, een goede voorbereiding en ondersteuning van het samenwerkend leren. Om succesvol te kunnen werken in groepen moeten het onderwijsaanbod, de instructie, manier van groeperen en de feedback op elkaar afgestemd zijn (Emmelot & Van Eck, 2019). Nu de kernwaarden zijn toegelicht, is het van belang om te gaan kijken naar rapportage. Dit is te lezen in paragraaf 2.5.

2.5 Rapportage

Positieve feedback, gericht op het werk en/of de leerstrategie, bevordert de (intrinsieke) motivatie en het leren. Als leerlingen goede feedback krijgen, verbetert het leren en de leerresultaten van de leerlingen (Wijleren, 2016). Deze leerresultaten verschijnen op het rapport, wat de leerlingen na een bepaalde periode ontvangen.

Het schoolrapport is één van de weinige dingen die leerlingen nog bezitten na hun schoolcarrière (Boeschoten, 2012). Het doel van het rapport is een weergave geven van de stand van zaken op dit moment. De redenen om een rapport mee te geven zijn het communiceren van de ontwikkeling naar ouders/familieleden, het inzicht geven in de eigen ontwikkeling aan de leerling en het verplicht tussentijds vastleggen van de ontwikkeling. Maar ook het belonen van inspanning, het markeren van een mijlpaal en het geven van een schouderklopje mogen niet vergeten worden.

Volgens Boeschoten (2012): *‘Een rapport is er niet voor het verleden, maar het is de traprede om de volgende stap te kunnen zetten.’*

Sommige mensen zijn voorstander van het schoolrapport en anderen niet. In BN de Stem zegt Jakko Franken (2018): *‘Zo’n rapport laat enkel zien, dat het ene kind meer interesse heeft in vakken die op school worden gegeven, dan de ander. Wie het hoogst scoort, past simpelweg beter in het door het onderwijs gedefinieerde kader.’*

In een artikel van Marjolein Zwik (2018) is te lezen: *‘Voorstanders van een schoolrapport met duidelijke beoordelingen zijn van mening dat een wereld zonder rapport niet utopisch is, maar ook onwenselijk: wanneer het rapport verdwijnt, verdwijnt ook de mogelijkheid van mobiliteit tussen sociale klassen en nemen ongelijke kansen toe.’* Op het huidige rapport staat hoe leerlingen presteren bij schoolse

vaardigheden, zoals concentratie, zelfstandigheid en plannen maar ook samenwerken en respectvol omgaan met anderen. Het schoolrapport geeft duidelijkheid (Zwik, 2018).

Naast het traditionele schoolrapport zijn er nog veel meer mogelijkheden om de ontwikkeling van leerlingen in beeld te brengen. Zo kunnen scholen gebruik maken van een portfolio. Volgens Wim de Boer (z.d.) gaat het bij een portfolio om een verzameling van werk van de leerlingen. De leerlingen stellen zelf het portfolio samen, en de ontwikkeling/groei wordt hierin bijgehouden.

Er zijn een aantal mogelijkheden bij het portfolio. Zo heb je het ontwikkelingsportfolio, waarbij het gaat om het leren en de ontwikkeling van de leerling. De leerling draagt steeds meer verantwoordelijkheid voor het eigen leerproces. Ook kan de leerling leerdoelen formuleren, het eigen leerproces monitoren en sterke/zwakke kanten analyseren (De Boer, z.d.).

Bij het beoordelingsportfolio (assessmentportfolio) kan de leerling aantonen of aan de gestelde eisen voldaan is. Dit kan op een formatieve en summatieve manier. Daarnaast heb je nog het showcaseportfolio. Dit bevat producten die laten zien hoe bekwaam iemand op een bepaald moment is (De Boer, z.d.).

Een portfolio heeft een aantal voordelen. Wanneer leerlingen een portfolio gebruiken, zorgt dat voor een gevoel van trots en een grotere intrinsieke motivatie. Ook kunnen leerlingen zichzelf steeds beter evalueren. Leerlingen hebben meer controle over de toetsingsprocedure en zijn minder bang voor een beoordeling, omdat ze zelf hun portfolio bijhouden (Van der Vegt & De Jong, 2016).

Naast het schriftelijke rapport en portfolio is de digitale versie, het e-portfolio in opkomst. Dit vergemakkelijkt het verzamelen en het laten van schoolwerk in vergelijking met de papieren versie. Volgens Van der Vegt en De Jong (2016): *'Uit een reviewstudie, in opdracht van NRO, blijkt dat het gebruik van e-portfolio's zorgt voor verbetering van de schrijfvaardigheden van kinderen (inhoud van de tekst, spelling, grammatica, gebruik van interpunctie). Bovendien neemt de zelfregulatie van kinderen toe, ontwikkelen zij feedbackvaardigheden en groeien zij in hun zelfvertrouwen.'*

De mogelijkheden voor een digitaal portfolio of rapport zijn onder andere MijnRapportfolio, Easyrapport, Divari, Signum Software, Digitaal Rapport Basisschool en Digiform.

2.6 Onderzoeksvragen

Het doel van het onderzoek is het verwerven van inzichten in en informatie over de mogelijkheden van rapportage op KC 't Wikveld, leidt tot de onderstaande onderzoeksvraag.

2.6.1 Hoofdvraag

Hoe kunnen de leerkrachten op KC 't Wikveld de rapportage verbeteren zodat deze past bij (of aansluit bij) de kernwaarden; ontwikkelingsgericht leren, betekenisvol leren, leren van en met elkaar en eigenaarschap?

2.6.2 Deelvragen

1. Hoe wordt er nu door de leerkrachten in de rapportage aangesloten bij de kernwaarden?
2. Welke knelpunten ervaren leerkrachten in de rapportage?
3. Welke verbeterpunten noemen leerkrachten bij de huidige vorm van rapportage?
4. Welke vorm van rapportage die aansluit bij de kernwaarden is volgens de leerkrachten het meest kansrijk?

3. Opzet onderzoek en instrumenten

Om antwoord te krijgen op de hoofdvraag en deelvragen is er op verschillende manieren data verzameld. In dit hoofdstuk wordt opeenvolgend de dataverzameling, de respondenten, de instrumenten en de wijze van data-analyse beschreven.

3.1 Beschrijving en verantwoording van dataverzameling

Het doel van dit onderzoek is leerkrachten door middel van een kwalitatief onderzoek adviseren over hoe zij de rapportage, passend bij de kernwaarden het beste vorm kunnen geven.

Om de deelvragen te beantwoorden, is er gebruik gemaakt van twee soorten instrumenten, namelijk de documentenanalyse en de enquête.

Documentenanalyse

Om deelvraag 1 te beantwoorden zijn er op KC 't Wikveld recente rapporten verzameld van groep 1 tot en met groep 8. Deze rapporten zijn bekeken op inhoud en indeling. Zo zijn er verschillende vragen beantwoord zoals 'Hoe is het rapport ingericht? Hoe geeft het rapport ruimte om aan de kernwaarden tegemoet te komen? Hoe hanteren de leerkrachten de rapportage? Wat voor feedback geeft de leerkracht?' Het voordeel hiervan is dat de resultaten van het onderzoek in meer of mindere mate beschouwd kunnen worden als geldend voor de hele groep (Kallenberg, e.a., 2011).

De documentenanalyse is bij deelvraag 4 ook ingezet. Er is contact geweest met verschillende basisscholen uit de buurt die een portfolio hanteren. Zo komt er een duidelijk beeld over de mogelijkheden en wat passend kan zijn bij de rapportage op KC 't Wikveld. Vanuit deze documentenanalyse is er een presentatie gegeven aan één groep respondenten, de sleutelfiguren. Bij respondenten wordt beschreven wie de sleutelfiguren zijn.

Enquête

Om deelvragen 2 en 3 te beantwoorden heeft één groep respondenten een online enquête ingevuld. Volgens Kallenberg e.a. (2011) is de enquête een geschikt instrument als je informatie wilt hebben van een grote groep mensen. Ook wordt er naar feitelijke informatie gevraagd, gaat het om schaalvragen en er is al het een en ander bekend over het onderwerp. Dit zorgt ervoor dat een enquête een geschikt instrument is voor dit onderzoek (Kallenberg e.a., 2011). Aangezien het team op KC 't Wikveld groot is, is dit een fijne manier om een grote groep mensen in één keer te bereiken. De respondenten kunnen zelf bepalen wanneer ze de enquête invullen. Ook worden de antwoorden niet beïnvloed door andere respondenten. Dit geldt ook voor deelvraag 4.

De enquête bestaat uit zowel open als gesloten vragen. Het voordeel van de enquête is dat er concrete en meetbare gegevens uitkomen, die makkelijk te verwerken zijn (Kallenberg e.a., 2011). Om deelvraag 4 te beantwoorden is er door de andere groep respondenten een online enquête ingevuld. Voorafgaand aan de enquête is er een presentatie gegeven over de mogelijkheden van rapportage en de uitkomsten van de documentenanalyses. Deze respondenten worden in het onderzoek de sleutelfiguren genoemd. Dit wordt uitgelegd bij de paragraaf respondenten.

3.2 Respondenten

Respondenten documentenanalyse 1 – Rapportage Wikveld

Er is gekozen voor een documentenanalyse, omdat dit een duidelijk beeld geeft van de huidige rapportage van KC 't Wikveld. De onderzoeker heeft de rapporten van groep 1 tot en met 8 geanalyseerd aan de hand van de documentenanalyse.

Respondenten documentenanalyse 2 – Rapportage andere scholen

Er is gekozen voor een documentenanalyse, omdat er veel informatie gehaald kan worden uit portfolio's van andere scholen. KC 't Wikveld kan hierdoor uit drie portfolio's inspiratie halen en erachter komen wat de mogelijkheden zijn. Eerst heeft de onderzoeker de drie portfolio's geanalyseerd met behulp van de documentenanalyse. De overige respondenten zijn de sleutelfiguren.

Respondenten enquête 1 – Team Wikveld

De enquête is afgenomen op 20 januari 2020 op KC 't Wikveld. Er is gekozen om het hele team de enquête in te laten vullen, om zo een helder beeld te krijgen van de ervaringen en verwachtingen van de leerkrachten. In totaal zijn er 27 respondenten. Dit zijn onder andere groepsleerkrachten, intern begeleiders en overige leden van het management team. De grootste groep respondenten heeft een leeftijd tussen de 30-39 jaar en 40-49 jaar. Het zijn 26 vrouwen en 1 man, waarbij bij de grootste groep de werkervaring tussen de 10-20 of 20-30 jaar ligt.

Respondenten enquête 2 – Sleutelfiguren

De enquête is afgenomen op 8 januari 2020 op KC 't Wikveld. Er is gekozen om een geselecteerde groep de enquête in te laten vullen, om zo een specifiek beeld te krijgen van het soort portfolio. Deze sleutelfiguren zijn leden van de onderzoeksgroep en leden van het management team. Deze 'sleutelfiguren' zijn personen die al meer voorkennis hebben over de rapportage van KC 't Wikveld, waardoor zij beter weten wat aansluit bij de school en wat minder goed aansluit. Ze hebben veel kennis over de kernwaarden, de missie en de visie van het kindcentrum. Hierdoor kunnen zij een grotere groep van het team vertegenwoordigen.

Voorafgaand hieraan is er een presentatie gehouden aan de groep respondenten. In totaal zijn er 6 respondenten. De leeftijd van de respondenten ligt tussen de 30-39 jaar of 59 jaar en ouder. Het zijn 2 mannen en 4 vrouwen, waarbij de werkervaring tussen de 0-10 jaar en 40 jaar of meer ligt.

3.3 Instrumenten

Documentenanalyse 1 – Rapportage Wikveld

Met deze documentenanalyse wordt deelvraag 1: *‘Hoe wordt er nu door de leerkrachten in de rapportage aangesloten bij de kernwaarden?’* beantwoord. De onderzoeker heeft een model voor documentenanalyse ontworpen en gebruikt deze om de rapporten van groep 1 tot en met 8 van KC 't Wikveld te analyseren (zie bijlage 7.3). In dit instrument zijn er 12 stellingen gezet. Deze stellingen komen voort uit het theoretisch kader en hangen samen met de kernwaarden van het kindcentrum. Er wordt gekeken in welke mate de stelling terug te zien is in het huidige rapport van KC 't Wikveld. Dit gebeurt aan de hand van een 5-puntschaal;

1. Niet zichtbaar - 2. Nauwelijks zichtbaar - 3. Neutraal - 4. Zichtbaar - 5. Sterk zichtbaar.

Om te leren van en met elkaar is bevorderlijke interactie nodig (Dochy, Heylen & Van de Mosselaer, 2005). Een voorbeeld van een stelling is: *‘Onder bevorderlijke interactie wordt verstaan dat leerlingen elkaar helpen, bronnen uitwisselen, elkaar feedback geven en elkaar uitdagen om het werk te verbeteren. In het rapport is er sprake van bevorderlijke interactie.’*

Het document is te vinden in bijlage 7.3

Documentenanalyse 2 – Rapportage andere scholen

Bij deze documentenanalyse wordt hetzelfde schema gebruikt als bij documentenanalyse 1. Deelvraag 4: *‘Welke vorm van rapportage die aansluit bij de kernwaarden is volgens de leerkrachten het meest kansrijk?’* wordt hiermee beantwoord. De stellingen zijn hetzelfde, alleen het woord ‘rapport’ is veranderd in ‘portfolio’. Er wordt gekeken in welke mate de stelling terug te zien is in de portfolio's van drie scholen in de buurt. Dit gebeurt aan de hand van dezelfde 5-puntschaal. Deze documentenanalyse is uitgevoerd door de onderzoeker en door de geselecteerde groep. Het document is te vinden in de bijlage 7.4

Om de betrouwbaarheid en validiteit te waarborgen heeft de onderzoeker na de presentatie geen vragen gesteld of andere informatie gegeven bij het invullen van de documentenanalyse. Ook heeft de onderzoeker voorbeelden van portfolio's laten zien om zo een duidelijk beeld te schetsen van de mogelijkheden. Aan de hand van deze presentatie hebben de respondenten de documentenanalyse uitgevoerd. Daarbij is er ruimte voor toelichtingen of opmerkingen.

De interne validiteit is versterkt door het gebruik van verschillende bronnen. Er zijn portfolio's van scholen in de buurt ingezet en de kernwaarden van het kindcentrum worden gebruikt in de stellingen van de documentenanalyse. Deze informatie is op verschillende manieren verzameld (Kallenberg e.a., 2011). De betrouwbaarheid van het onderzoek is gewaarborgd doordat er nauw beschreven is welke stappen er zijn doorlopen. Met behulp van deze transparantie is de betrouwbaarheid verhoogd (Kallenberg e.a., 2011).

Enquête 1 – Team Wikveld

De eerste enquête is ontworpen om deelvragen 1, 2 en 3 te beantwoorden. Deelvraag 2 en 3 komen terug in de vorm van een open vraag over de knelpunten en verbeterpunten voor het rapport. Naast de open vragen zijn er ook meerkeuzevragen. Dit zijn standaardvragen over het geslacht, de leeftijd, de bouw op school en het aantal jaar ervaring in het onderwijs. Ook zijn er nog twee vragen waarbij de leerkrachten een waardering mogen geven in de vorm van sterren. Hierbij gaat het erom hoe belangrijk ze ontwikkeling laten zien en resultaten laten zien vinden in het rapport.

Om deelvraag 1 te beantwoorden zijn de stellingen van documentenanalyse 1 meegenomen in de enquête. Dit is om inzicht te krijgen in de meningen over het huidige rapport. Voor de onderzoeker is dit een middel om te bevestigen dat het huidige rapport niet aansluit bij de kernwaarden van het kindcentrum. Deze stellingen worden gesteld met 5-puntschaal: 1. Niet zichtbaar - 2. Nauwelijks zichtbaar - 3. Neutraal - 4. Zichtbaar - 5. Sterk zichtbaar. De enquête is te vinden in de bijlage 7.1.

Volgens Klein Hulse & Van den Berg (2017) wordt onderwijs meer betekenisvol als leerlingen eigenaar zijn van hun eigen leerproces. Een voorbeeld van een stelling is: *‘De leerling heeft controle over het eigen leerproces en stelt vooraf zelf leerdoelen op waar de komende tijd aan gewerkt gaat worden. De leeropbrengsten zijn terug te zien in het rapport.’*

Enquête 2 – Sleutelfiguren

Deze enquête is ontworpen voor de sleutelfiguren, een groep van 6 mensen. Met deze enquête worden deelvragen 2, 3 en 4 beantwoord. Deelvraag 2 en 3 komen terug in de vorm van een open vraag over de knelpunten en verbeterpunten voor het rapport. Naast de open vragen zijn er ook meerkeuzevragen. Dit zijn standaardvragen over het geslacht, de leeftijd, de bouw op school en het aantal jaar ervaring in het onderwijs. Ook zijn er nog twee vragen waarbij de leerkrachten een waardering mogen geven in de vorm van sterren. Hierbij gaat het erom hoe belangrijk ze ontwikkeling laten zien en resultaten laten zien vinden in het rapport.

Voorafgaand aan de enquête wordt er een presentatie gegeven over het huidige rapport in combinatie met de kernwaarden en over de drie portfolio's van scholen in de buurt. Dit is specifiek voor deelvraag 4: *Welke vorm van rapportage die aansluit bij de kernwaarden is volgens de leerkrachten het meest kansrijk?* De enquête wordt afgesloten met de drie scholen en de 5-puntschaal. De leerkrachten geven aan in welke mate het portfolio ze aanspreekt en wat het beste aansluit bij de kernwaarden van KC 't Wikveld. De hele enquête is te vinden in de bijlage 7.2

Om de betrouwbaarheid en de validiteit te waarborgen heeft de onderzoeker geen invloed uitgeoefend op de respondenten. De respondenten konden zelf bepalen wanneer ze de enquête invulden. Hier is verder geen uitleg bij geweest. De validiteit is versterkt, omdat er vanuit verschillende bronnen uit de theorie stellingen en vragen zijn opgesteld voor de enquête.

De enquête is betrouwbaar, omdat de onderzoeker geen invloed heeft gehad op de verkregen antwoorden. Daarnaast is er sprake van betrouwbaarheid, omdat de enquête digitaal is afgenomen, wat

sociaal wenselijke antwoorden voorkomt (Kallenberg, e.a., 2011). Collega's worden dan niet door elkaar beïnvloed. Ook maakt dit de kans op fouten bij de analyse kleiner.

De betrouwbaarheid is vergroot, doordat er in de enquête bevestigingsvragen staan. De onderzoeker heeft hiervoor gekozen om zekerheid te hebben dat de resultaten ook zijn zoals verwacht.

De betrouwbaarheid van het onderzoek is gewaarborgd doordat er nauw beschreven is welke stappen er zijn doorlopen. Met behulp van deze transparantie is de betrouwbaarheid verhoogd

(Kallenberg e.a., 2011). Dit onderzoek is bruikbaar voor scholen die in dezelfde fase zitten als KC 't Wikveld. Door de systematische wijze van het onderzoek, kunnen andere scholen dit gebruiken. De resultaten zullen daar niet hetzelfde zijn, omdat er andere respondenten zijn en de situatie op de school anders is.

3.4 Wijze van data-analyse

Enquête

Uit de enquête voor het team en voor de sleutelfiguren zijn eerst de resultaten over geslacht, leeftijd, ervaringsjaren en bouw geanalyseerd. Er is gekeken wat de verhoudingen hiertussen zijn om een uitgebreid beeld van de respondenten te krijgen. Zie bijlage 7.5.1 tot en met 7.5.4.

Om de deelvragen *‘Welke knelpunten ervaren leerkrachten in de rapportage?’* en *‘Welke verbeterpunten noemen leerkrachten bij de huidige vorm van rapportage?’* te beantwoorden, is er bij beide enquêtes gekeken naar de knel- en verbeterpunten. De antwoorden zijn met behulp van axiaal coderen gecategoriseerd. Hierbij worden de labels geordend en teruggebracht tot kernthema's (Baarda, De Goede & Teunissen, 2009). Bijvoorbeeld *‘Het huidige rapport is veel werk / werkdruk verhogend.’* Volgens Kallenberg, et al. (2011) kunnen door te labelen alle uitspraken worden geïdentificeerd, die kernachtig of karakteristiek aangeven wat voor de vraagstelling relevant is. Er is een percentage aan verbonden zodat te zien is hoeveel procent van het aantal respondenten het hiermee eens is. Zie bijlage 7.5.7 en 7.5.8.

Om de deelvraag *‘Welke vorm van rapportage die aansluit bij de kernwaarden is volgens de leerkrachten het meest kansrijk?’* te beantwoorden is de gemiddelde waardering berekend. Dit gemiddelde is berekend per portfolio van een school in de buurt. De getallen van de vijfpuntschaal zijn per respondent en per school opgeteld en gedeeld door het aantal respondenten. Bijvoorbeeld (N=6) $3 + 4 + 2 + 3 + 4 + 1 = 17$. $17:6 = 2.83$. Deze zelfde manier is gebruikt bij het analyseren van de documentenanalyse. Zie bijlage 7.5.11.

Documentenanalyse

Om deelvraag 1 *‘Hoe wordt er nu door de leerkrachten in de rapportage aangesloten bij de kernwaarden?’* te bevestigen, zijn de stellingen uit de enquête voor het team geanalyseerd.

Per stelling is het gemiddelde uitgerekend door de punten op te tellen en te delen door het aantal respondenten.

Daarnaast is het gemiddelde per kernwaarde uitgerekend door de gemiddeldes van de stellingen op te tellen en te delen door het aantal stellingen per kernwaarde. Soms waren er grotere verschillen tussen de gemiddeldes. De opvallende zaken zijn aan de zijkant van de figuur beschreven. Zie bijlage 7.5.10. Zo verschijnt er een duidelijk beeld in welke mate de kernwaarden aanwezig zijn in het huidige rapport.

Daarna is de documentenanalyse van de sleutelfiguren op dezelfde manier geanalyseerd. Hiermee wordt deelvraag 4 beantwoord. Er is een gemiddelde per school en per stelling uitgekomen.

Ook is er een gemiddelde per kernwaarde uitgerekend. Om een duidelijk beeld te krijgen zijn alle gemiddeldes opgeteld en gedeeld door het aantal kernwaarden. Met deze resultaten kan gekeken worden in welke mate de portfolio's van scholen in de buurt aansluiten bij KC 't Wikveld. Zie bijlage 7.5.9.

4. Resultaten

In dit hoofdstuk wordt per deelvraag beschreven wat de resultaten uit de enquêtes en documentenanalyses zijn. De resultaten worden weergegeven in tabellen met een beschrijving.

4.1 Hoe wordt er nu door de leerkrachten in de rapportage aangesloten bij de kernwaarden?

Om de eerste deelvraag te beantwoorden heeft de onderzoeker een enquête uitgezet voor het hele team. In deze enquête staan stellingen over het huidige rapport, om er zo achter te komen in welke mate de stellingen in het huidige rapport aanwezig zijn. Dit is te zien in figuur 7.5.11.

In welke mate zijn de onderstaande stellingen zichtbaar in het huidige rapport? (N=27)		
Kernwaarden	Gemiddelde per stelling (vijfpuntschaal)	Gemiddelde per kernwaarde
Betekenisvol leren	De belevingswereld van de leerling: 1.70	2.05
	De ontwikkeling van de leerling: 2.63	
	Het eigen niveau van de leerling: 1.81	
Ontwikkelingsgericht leren	Aandacht voor brede persoonsontwikkeling: 2.07	2.57
	Vaardigheden op verschillende terreinen: 3.07	
Eigenaarschap	Controle over het eigen leerproces: 1.41	1.24
	Ruimte voor eigen inbreng van de leerling: 1.07	
Leren van en met elkaar	Bijdrage aan groepswork: 2.15	1.98
	Sprake van bevorderlijke interactie: 1.41	
	Verantwoordelijkheid over eigen leerproces: 1.74	
	Beheersing sociale vaardigheden: 3.15	
	Evalueren op het leerproces: 1.44	

Figuur 7.5.11 Zichtbaarheid van de kernwaarden in het huidige rapport

In figuur 7.5.11 is te zien dat de gemiddeldes per kernwaarde tussen de 1.24 en 2.57 liggen. De kernwaarden betekenisvol leren en leren van en met elkaar komen ongeveer in dezelfde hoeveelheid terug in het huidige rapport. Eigenaarschap heeft het laagste gemiddelde in de figuur.

Bij leren van en met elkaar zijn er grote verschillen in het gemiddelde per stelling. Zo is er een gemiddelde van 1.41, wat betekent dat er weinig sprake is van bevorderlijke interactie. Ook is er een gemiddelde van 3.15, wat betekent dat de sociale vaardigheden in het huidige rapport sterker zichtbaar

zijn.

Bij de kernwaarde betekenisvol leren zie je dit ook terug. Daar is het verschil minder groot dan bij leren van en met elkaar. De ontwikkeling van de leerling komt volgens de respondenten redelijk zichtbaar terug in het huidige rapport, met een gemiddelde van 2.63.

De onderzoeker heeft zelf het huidige rapport van KC 't Wikveld op dezelfde manier onderzocht. De geanalyseerde gegevens zie je in het figuur 7.3.2 hieronder.

In welke mate zijn de onderstaande stellingen zichtbaar in het huidige rapport? (N=1)		
<i>Kernwaarden</i>	<i>Gemiddelde per kernwaarde</i>	<i>Bijzonderheden</i>
<i>Betekenisvol leren</i>	3.33	Wel rekening met eigen niveau leerling.
<i>Ontwikkelingsgericht leren</i>	4.00	Er wordt gewerkt aan vaardigheden op verschillende terreinen.
<i>Eigenaarschap</i>	1.00	Eigenaarschap niet zichtbaar.
<i>Leren van en met elkaar</i>	2.20	Door het stuk sociale vaardigheden is het gemiddelde omhoog gegaan.
<i>Totale gemiddelde</i>	2.63	

Figuur 7.3.2 Gemiddelde per kernwaarde in het huidige rapport van KC 't Wikveld door onderzoeker

In de figuur is te zien dat het totale gemiddelde 2.63 is. Duidelijk zichtbaar is het lage gemiddelde van eigenaarschap met 1.00. De onderzoeker heeft gezien dat eigenaarschap niet zichtbaar is.

Ontwikkelingsgericht leren is zichtbaar, omdat er aan vaardigheden op verschillende terreinen wordt gewerkt. Bij betekenisvol leren is er een redelijk hoog gemiddelde, omdat er door de leerkrachten rekening wordt gehouden met het eigen niveau van het kind. Hier wordt nog niet genoeg op ingespeeld. Bij leren van en met elkaar was te zien dat het gemiddelde omhoog is gegaan door het stuk sociale vaardigheden in het rapport. Verder is er niet veel van de andere stellingen zichtbaar in het rapport. Hier kan de deelvraag 'Hoe wordt er nu door de leerkrachten in de rapportage aangesloten bij de kernwaarden?' mee worden beantwoord.

4.2 Welke knelpunten ervaren leerkrachten in de rapportage?

Om de bovenstaande vraag te beantwoorden, heeft het hele team van KC 't Wikveld deze open vraag beantwoord in een enquête. In figuur 7.5.7 is te zien welke knelpunten de respondenten ervaren bij het werken met het huidige rapport. De resultaten met behulp van axiaal coderen geclusterd (Baarda, De Goede & Teunissen, 2009).

Welke knelpunten ervaart u tijdens het werken met het rapport? (N=33)		
Genoemde knelpunten (N=33)	Aantal keren genoemd	Percentage
Het rapport is weinigzeggend.	20	60.61%
Het huidige rapport zorgt voor een verhoogde werkdruk.	16	48.48%
Het format werkt niet fijn.	8	24.24%
KIJK! bij de kleuters zorgt voor overlap.	4	12.12%
Het rapport sluit niet aan bij de kernwaarden van de school.	3	9.09%
Er is geen doorgaande lijn.	3	9.09%

Figuur 7.5.7 Knelpunten van de respondenten bij het maken van het rapport

In de figuur 7.5.7 is te zien dat de respondenten vinden dat het huidige rapport weinigzeggend is. Uit de resultaten blijkt dat het huidige rapport nu te veel gericht is op cijfers en beoordelingen en nog te weinig op de ontwikkeling van het kind. Een voorbeeld van een reactie: *'Erg gericht op resultaat en cijfers, te weinig op ontwikkeling. Alleen beeld van de leerkracht wordt beschreven, geen ruimte voor inbreng leerling.'* Dit antwoord is vaak genoemd met een frequentie van 20.

Daarbij sluit aan dat het rapport niet aansluit bij de kernwaarden van de school. Dit antwoord is 3 keer genoemd.

Het huidige rapport is veel werk en zorgt voor werkdrugverhoging. Ook vinden leerkrachten het werk wat ze moeten doen voor het rapport vaak omslachtig en dubbel werk. Dit antwoord is 16 keer benoemd. Dit betekent dat de helft van de respondenten (48.48%) deze werkdruk ervaart.

Hierbij sluit aan dat 8 respondenten (24.24%) het format niet fijn vinden werken. Bijvoorbeeld: *'Erg tijdrovend bij invullen. Weinig plek voor opmerkingen.'* Het format is verouderd, tijdrovend en ook verspringen er steeds gegevens in het format.

De respondenten van groep 1/2 ervaren een andere werkdruk. Zij ervaren extra werk, omdat KIJK! overlapt met het huidige rapport. Zij zouden het prettig vinden om alleen KIJK! mee te geven als rapport, om zo de werkdruk en de overlap te verminderen. Een reactie van een respondent: *'Het is ontzettend veel als je het naast "kijk" moet doen en erg dubbelop. Er komt minder informatie naar boven via het*

rapport dan met kijk.'

Met deze gegevens kan deelvraag 2 'Welke knelpunten ervaren leerkrachten in de rapportage?' worden beantwoord.

4.3 Welke verbeterpunten noemen leerkrachten bij de huidige vorm van rapportage?

Om de bovenstaande vraag te beantwoorden, heeft het hele team van KC 't Wikveld deze open vraag beantwoord in een enquête. In figuur 7.5.8 is te zien welke verbeterpunten er door de respondenten genoemd worden voor de nieuwe vorm van rapportage. De verbeterpunten zijn met behulp van axiaal coderen gecategoriseerd (Baarda, De Goede & Teunissen, 2009). Ook zijn deze verbeterpunten te koppelen aan de genoemde knelpunten.

Welke verbeterpunten kunt u noemen voor de huidige vorm van rapportage?		
Genoemde verbeterpunten (N=33)	Aantal keren genoemd	Percentage
Er moet gekeken worden naar de ontwikkeling die het kind heeft doorgemaakt in plaats van beoordelingen.	17	51.51%
Het nieuwe rapport moet meer kindgericht.	12	36.36%
Het format moet veranderd worden.	10	30.30%
Ruimte voor eigen inbreng van de leerling.	9	27.27%
Het rapport van de kleuters moet vervangen worden door KIJK!	3	9.09%
Een digitaal rapport.	3	9.09%

Figuur 7.5.8 Verbeterpunten van de respondenten voor de nieuwe vorm van rapportage

Opvallend is als je figuur 7.5.7 en figuur 7.5.8 met elkaar vergelijkt, er punten met elkaar overeen komen. Een knelpunt wordt door de meeste respondenten meteen als een verbeterpunt gezien. Zo wordt er door 3 respondenten genoemd dat het huidige rapport vervangen kan worden door KIJK!. Een respondent geeft deze reactie: *'Bij kleuters misschien geen rapportage meer, vervangen voor een uitdraai van "kijk" en deze ook mee naar huis geven.'*

Volgens 17 respondenten (51.51%) moet er in het nieuwe rapport meer gekeken worden naar de ontwikkeling die een kind heeft doorgemaakt. Er moet meer afgestapt worden van de cijfers, maar meer gekeken worden naar doelen en de ontwikkeling in een bepaalde periode. Een voorbeeld van een reactie: *'Geen cijfers of waarderingen. Maar beschrijving waaruit blijkt welke doelen behaald zijn. Met werk dat deze beschrijving ondersteunt.'*

Daarbij sluit aan dat het rapport meer kindgericht moet worden. Er moet minder naar de cijfers gekeken worden, maar naar de eigenschappen en talenten die het kind bezit. Kinderen moeten zelf doelen op

kunnen stellen en beschrijven wat ze lastig vinden of wat juist goed gaat. Dit antwoord is door 12 respondenten (36.36%) gegeven.

Een voorbeeld van een reactie: *‘Meer een portfolio met daarin informatie van het kind. Niet alleen bv een 7 voor spelling maar wat vindt het kind precies lastig. Meer kijken naar de eigenschappen en talenten van de kinderen. Welke doelen wil het kind zelf aan werken.’*

Net als bij de figuur van de knelpunten, wordt bij de verbeterpunten weer het format benoemd. Er moet een ander format komen, wat duidelijk is voor leerkrachten, ouders en kinderen. Dit antwoord is gegeven door 30.30% van de respondenten. Daarbij komt naar voren dat er een handig format moet komen wat niet veel werk is voor leerkrachten. Hierbij sluit aan dat volgens 3 respondenten (9.09%) een digitaal rapport moet komen. Het digitale rapport is dan het liefst 1 plek waar alles ingevuld kan worden.

Volgens 9 respondenten (27.27%) is het fijn als er in het nieuwe rapport ruimte is voor eigen inbreng van de leerlingen. Leerlingen kunnen dan zelf aangeven waar ze trots op zijn en wat er wel of niet in hun portfolio te zien is. leerkrachten hebben wel de overhand, maar leerlingen krijgen een rol bij het maken van het rapport. Een voorbeeld van een reactie: *‘Wat meer een portfoliovorm, waarin ook werk kan komen met waar leerlingen trots op zijn of die iets aangeven over hun ontwikkeling.’*

Met deze gegevens kan deelvraag 3 *‘Welke verbeterpunten noemen leerkrachten bij de huidige vorm van rapportage?’* beantwoord worden.

4.4 Welke vorm van rapportage die aansluit bij de kernwaarden is volgens de leerkrachten het meest kansrijk?

Om de laatste deelvraag te beantwoorden, zijn er een aantal portfolio's van andere scholen verzameld. De onderzoeker en de sleutelfiguren hebben de portfolio's geanalyseerd met behulp van een documentenanalyse.

In figuur 7.4.2 is te zien welk portfolio er volgens de onderzoeker het beste aansluit bij de kernwaarden van KC 't Wikveld.

Welk portfolio sluit volgens de onderzoeker het beste aan bij het kindcentrum en de bijbehorende kernwaarden? (N=1)			
<i>Kernwaarden</i>	<i>Portfolio Wittering.nl</i>	<i>Portfolio Jenaplanschool Antonius Abt</i>	<i>Portfolio Campus aan de Lanen</i>
<i>Betekenisvol leren</i>	5.00	4.33	4.33
<i>Ontwikkelingsgericht leren</i>	4.50	5.00	5.00
<i>Eigenaarschap</i>	5.00	4.00	5.00
<i>Leren van en met elkaar</i>	3.60	2.80	3.80
<i>Totale gemiddelde</i>	4.53	4.03	4.53

Figuur 7.4.2 Gemiddelde per kernwaarde per school portfolio's scholen in de buurt door onderzoeker

In figuur 7.4.2 is te zien dat de totale gemiddeldes hoog zijn. De gemiddeldes liggen tussen de 4.03 en 4.53 op een schaal van 5.00. Als er per kernwaarde gekeken wordt, zoals in figuur 7.4.1 te zien is, zijn er een aantal opvallende zaken. In het portfolio van Jenaplanschool Antonius Abt is er geen aandacht voor groepswork en bevorderlijke interactie. Wel sluit dit portfolio sterk aan bij de leef-en belevingswereld en de ontwikkeling van de kinderen. Alle drie de portfolio's sluiten goed aan bij de leef-en belevingswereld en de ontwikkeling, waardoor de gemiddeldes bij betekenisvol leren hoog eindigen.

Als er over de gehele linie gekeken wordt, is te zien dat Jenaplanschool Antonius Abt lager scoort dan de andere twee scholen in de buurt. Het totale gemiddelde van het portfolio van Wittering.nl en Campus aan de Lanen hebben een even hoog gemiddelde.

In figuur 7.5.12 is te zien in welke mate de stellingen per kernwaarde aanwezig zijn in de gepresenteerde portfolio's. Bij elk portfolio is uiteindelijk een gemiddelde uitgerekend. Dit figuur is zonder uitgewerkte stelling. De uitgebreide stellingen zijn terug te zien in bijlage 7.5.11.

In welke mate zijn de onderstaande stellingen zichtbaar de gepresenteerde portfolio's? (N=6)			
Gemiddelde per stelling (vijfpuntschaal) en per kernwaarde			
Kernwaarden	Portfolio Wittering.nl	Portfolio Jenaplanschool Antonius Abt	Portfolio Campus aan de Lanen
Betekenisvol leren	Stelling 1: 4.83	Stelling 1: 2.58	Stelling 1: 4.83
	Stelling 2: 4.67	Stelling 2: 3.17	Stelling 2: 4.67
	Stelling 3: 4.67	Stelling 3: 3.08	Stelling 3: 4.33
	Gemiddelde per kernwaarde: 4.72	Gemiddelde per kernwaarde: 2.94	Gemiddelde per kernwaarde: 4.61
Ontwikkelingsgericht leren	Stelling 4: 4.17	Stelling 4: 3.08	Stelling 4: 4.17
	Stelling 5: 4.50	Stelling 5: 3.17	Stelling 5: 4.17
	Gemiddelde per kernwaarde: 4.34	Gemiddelde per kernwaarde: 3.13	Gemiddelde per kernwaarde: 4.17
Eigenaarschap	Stelling 6: 3.75	Stelling 6: 3.00	Stelling 6: 4.42
	Stelling 7: 4.67	Stelling 7: 3.58	Stelling 7: 4.67
	Gemiddelde per kernwaarde: 4.21	Gemiddelde per kernwaarde: 3.29	Gemiddelde per kernwaarde: 4.55
Leren van en met elkaar	Stelling 8: 3.75	Stelling 8: 2.50	Stelling 8: 4.08
	Stelling 9: 2.42	Stelling 9: 1.33	Stelling 9: 4.08
	Stelling 10: 3.25	Stelling 10: 2.50	Stelling 10: 4.17
	Stelling 11: 3.50	Stelling 11: 3.50	Stelling 11: 3.75
	Stelling 12: 3.25	Stelling 12: 3.17	Stelling 12: 4.50
	Gemiddelde per kernwaarde: 3.23	Gemiddelde per kernwaarde: 2.60	Gemiddelde per kernwaarde: 4.12
Hoe goed sluit het portfolio aan bij de	Totale gemiddelde portfolio: 4.13	Totale gemiddelde portfolio: 2.99	Totale gemiddelde portfolio: 4.36

kernwaarden van de school?			
----------------------------	--	--	--

Figuur 7.5.12 Aanwezigheid van de kernwaarden in de gepresenteerde portfolio's zonder stellingen

In figuur 7.5.12 is meteen te zien dat het gemiddelde van Jenaplanschool Antonius Abt het laagste gemiddelde heeft gekregen van de respondenten. Je ziet dat dit portfolio over de gehele linie, bij alle kernwaarden de laagste score heeft gekregen. Campus aan de Lanen heeft het hoogste gemiddelde gekregen met een 4.36 op een schaal van 5.00. Het portfolio van Wittering.nl heeft een iets lager gemiddelde dan Campus aan de Lanen.

Het portfolio van Jenaplanschool Antonius Abt sluit volgens de respondenten niet aan bij de belevingswereld van de leerling. Ook is niet goed zichtbaar welke bijdrage een leerling levert aan groepswork. Daarnaast is niet te zien hoe een leerling de verantwoordelijkheid neemt over het eigen leerproces. Bevorderlijke interactie is het minst zichtbaar met een gemiddelde van 1.33.

Bij één stelling is er een hoger gemiddelde van 3.58. Het gaat om deze stelling: *'De leerling heeft een rol bij het maken van het portfolio. Hieronder wordt verstaan: de leerling heeft eigen inbreng en/of bepaalt zelf wat wel of niet in het portfolio te zien.'*

Bij het portfolio van Wittering.nl is te zien dat veel stellingen op een gemiddelde van afgerond 4 eindigen. Het portfolio sluit goed aan bij de leerlingen. Er is aandacht voor de brede persoonsontwikkeling en er wordt gewerkt aan vaardigheden op verschillende terreinen. Op het gebied van bevorderlijke interactie is er een lagere score van 2.42. Dit is volgens de respondenten niet voldoende zichtbaar in het portfolio. De respondenten vinden deze stelling goed zichtbaar bij het portfolio: *'De leerling heeft een rol bij het maken van het portfolio. Hieronder wordt verstaan: de leerling heeft eigen inbreng en/of bepaalt zelf wat wel of niet in het portfolio te zien is.'* Er is een gemiddelde van 4.67. Dit is een hoog gemiddelde wat bij meerdere stellingen is behaald.

Het portfolio van Campus aan de Lanen heeft een hoog gemiddelde. De respondenten waren hierover te spreken. Vooral het stuk over het eigenaarschap komt sterk naar voren in dit portfolio. Het gemiddelde bij deze kernwaarde is 4.55. De leerling heeft een rol bij het maken van het portfolio en de leerling heeft controle over het eigen leerproces. Er is te zien dat bij alle stellingen een gemiddelde tussen de 4.00 en de 5.00 is op 1 stelling na. Deze stelling heeft een gemiddelde van 3.75 en is het minst zichtbaar in het portfolio: *'In het portfolio is beschreven in welke mate de leerling sociale vaardigheden beheerst, zoals samenwerken, voor jezelf opkomen en spreken in de groep.'*

Met deze gegevens kan deelvraag 4: *'Welke vorm van rapportage die aansluit bij de kernwaarden is volgens de leerkrachten het meest kansrijk?'* beantwoord worden.

5. Conclusies en aanbevelingen

5.1 Conclusies deelvragen

In deze paragraaf wordt per deelvraag, naar aanleiding van de resultaten uit het vorige hoofdstuk, beschreven tot welke conclusies de resultaten leiden voor het beantwoorden van de hoofdvraag.

Uit het onderzoek naar de eerste deelvraag (*Hoe wordt er nu door de leerkrachten in de rapportage aangesloten bij de kernwaarden?*) blijkt dat er in de huidige rapportage nauwelijks aangesloten wordt bij de kernwaarden van het kindcentrum. Ontwikkelingsgericht leren is volgens de respondenten het meest zichtbaar in het huidige rapport met een gemiddelde van 2.57 op een schaal van 5.00. Eigenaarschap is niet zichtbaar in het huidige rapport. Onderwijs wordt voor leerlingen meer betekenisvol als de leerlingen eigenaar zijn van hun eigen leerproces (Klein Hulse & Van den Berg, 2017). De onderzoeker heeft een gemiddelde van 1.00 gegeven en de respondenten een gemiddelde van 1.24 bij eigenaarschap. Hier valt winst te behalen. Leren van en met elkaar en betekenisvol leren hebben een gemiddelde tussen de 1.98 en 2.05 wat bekend dat deze kernwaarden nauwelijks zichtbaar zijn.

Voor de tweede deelvraag: '*Welke knelpunten ervaren leerkrachten in de rapportage?*' zijn er een aantal verschillende antwoorden genoemd. Deze antwoorden zijn met behulp van axiaal coderen gecategoriseerd (Baarda, De Goede & Teunissen, 2009). Hier zijn duidelijke resultaten uitgekomen. Maar liefst 60.61% van de respondenten vindt dat het rapport te weinigzeggend is. De nadruk ligt nog teveel op de cijfers in plaats van op de ontwikkeling van het kind. Ook ervaren veel respondenten (48.48%) een hoge werkdruk, mede doordat het format verouderd is (24.24%) en omdat het huidige rapport zorgt voor overlap met KIJK! (12.12%).

Zoals verwacht vinden de leerkrachten dat het rapport niet voldoende aansluit bij de kernwaarden van de school (9.09%). Daarnaast ervaren de leerkrachten een ander knelpunt: er is geen doorgaande lijn met de andere leerjaren (9.09%).

De genoemde knelpunten sluiten aan bij de genoemde verbeterpunten van deelvraag 3. Ook bij deze deelvraag (*Welke verbeterpunten noemen leerkrachten bij de huidige vorm van rapportage?*) zijn de antwoorden gecategoriseerd. Duidelijk komt naar voren dat in het nieuwe rapport de nadruk gelegd moet worden op de ontwikkeling van het kind. Dit is het meest genoemde antwoord, door namelijk de helft van de respondenten (51.51%). Daarbij moet het nieuwe rapport meer kindgericht. Kinderen moeten zichzelf herkennen in het rapport en de mogelijkheid krijgen om eigen inbreng te hebben. Dit antwoord is door 12 van de 33 respondenten genoemd. Hierbij moeten kinderen zelf kunnen aangeven wat wel of niet in het rapport komt en waar ze trots op zijn (27.27%).

Ook komen er een aantal opties voor het nieuwe rapport naar voren. 30.30% van de respondenten vindt dat het er een handig te gebruiken format moet komen. Daarbij geeft 9.09% van de respondenten aan het fijn te vinden om in een digitaal portfolio te werken. Hetzelfde percentage geeft aan het huidige rapport van de kleuters te willen vervangen door de uitdraai van KIJK!.

Bij de laatste deelvraag (*Welke verbeterpunten noemen leerkrachten bij de huidige vorm van rapportage?*) zijn de resultaten tussen de onderzoeker en de sleutelfiguren wat wisselend. Duidelijk te zien is dat zowel de onderzoeker en de respondenten het portfolio van Jenaplanschool Antonius Abt als minst kansrijk zien. Dit portfolio sluit dus het minst goed aan bij KC 't Wikveld.

De onderzoeker heeft bij het portfolio van Wittering.nl en het portfolio van Campus aan de Lanen hetzelfde totale gemiddelde. De gemiddeldes per kernwaarde zijn daarbij ook ongeveer gelijk. De respondenten vinden het portfolio van Campus aan de Lanen het meest kansrijk met een totaal gemiddelde van 4.36. Het portfolio van Wittering.nl komt daarbij dicht in de buurt met een eindgemiddelde van 4.16. Beide portfolio's sluiten goed aan bij de kernwaarden van de school, omdat het gemiddelde hoog is op basis van een schaal van 5.00.

5.2 Conclusie hoofdvraag

De hoofdvraag: *'Hoe kunnen de leerkrachten op KC 't Wikveld de rapportage verbeteren zodat deze past bij (of aansluit bij) de kernwaarden; ontwikkelingsgericht leren, betekenisvol leren, leren van en met elkaar en eigenaarschap?'*.

Na het analyseren van het huidige rapport van KC 't Wikveld blijkt dat de rapportage niet of nauwelijks aansluit bij de kernwaarden van het kindcentrum. Hier valt nog winst te behalen.

Uit het onderzoek blijkt dat er bij de nieuwe vorm van rapportage vooral rekening gehouden moet worden met een aantal factoren namelijk; het rapport moet meer ontwikkelingsgericht zijn, er moet een nieuw handig te gebruiken format komen en de nieuwe vorm van rapportage moet zorgen voor een verminderde werkdruk. Naar aanleiding van het onderzoek met de sleutelfiguren kan geconcludeerd worden dat het portfolio van Campus aan de Lanen (Mevolution) het meest kansrijk is voor het kindcentrum en het beste aansluit bij de kernwaarden van de school.

5.3 Kritische reflectie op onderzoeksproces

Dit onderzoek is uitgevoerd op basis van de vraag van KC 't Wikveld. In het onderzoek zitten zowel sterke als minder sterke punten.

Het verzamelen van portfolio's van scholen in de buurt en dit presenteren aan de sleutelfiguren was een sterk gedeelte van het onderzoek. De sleutelfiguren kregen zo een reëel beeld van mogelijkheden.

Jammer dat er maar drie portfolio's zijn binnengekomen, omdat er natuurlijk veel meer opties zijn.

Het stellen van een open vraag in de vragenlijst om de knel- en verbeterpunten van de leerkrachten te weten te komen, was een sterk punt van het onderzoek, omdat het gehele team hiermee kon worden bereikt. Positief was dat de respondenten vrijuit konden antwoorden (Kallenberg, T. et al., 2011).

Leerkrachten werden bij invullen van de enquête en de documentenanalyse niet beïnvloed door collega's.

In de vragenlijst aan het gehele team en aan de sleutelfiguren zijn vragen gesteld over de bouw, de leeftijd, het geslacht en het aantal ervaringsjaren. De vragenlijst is nu niet meer helemaal anoniem, omdat de onderzoeker zelf kan herleiden wie de respondent is.

5.4 Praktische opbrengst en aanbevelingen

In deze paragraaf wordt beschreven wat de mogelijke vervolgstappen voor KC 't Wikveld zijn. Dit zijn stappen die de school kan ondernemen en/of vervolgonderzoek wat de school kan gaan uitvoeren.

In de probleemstelling staat beschreven dat de nieuwe vorm van rapportage naast voor de leerkrachten, ook voor de ouders en de kinderen duidelijk en te begrijpen moet zijn. Het kind moet daarbij voldoende in beeld gebracht worden. Een aanbeveling zou zijn om ongeveer hetzelfde onderzoek uit te voeren bij een groep ouders en een groep kinderen.

Daarnaast blijkt uit het onderzoek dat de leerkrachten van groep 1/2 een hoge werkdruk ervaren, omdat het huidige rapport overlapt met KIJK!. Ze zouden graag zien dat KIJK! als rapportversie wordt meegegeven naar huis. De onderzoeker heeft gekeken naar de mogelijkheden in KIJK!. Er kan een rapportversie meegegeven worden van de ingevulde gegevens. Het advies aan de leerkrachten is om dit in de volgende periode eens uit te proberen.

Ten slotte bleek bij het uitvoeren van het onderzoek dat de sleutelfiguren het interessant vinden om portfolio's van andere scholen te bekijken. Er zou nog een vervolg moeten komen op deze presentatie met andere portfolio's en meer concrete voorbeelden. De onderzoeker heeft hiervoor al een voorbeeldportfolio van Wittering.nl, een voorbeeldportfolio van MijnRapportfolio en een voorbeeldportfolio van Mevolution verzameld en hier een PowerPoint voor gemaakt. Deze presentatie kan binnenkort gegeven worden. Daarbij moet meegenomen worden hoe de ouders en leerkrachten deze manier van rapporteren ervaren. De voor- en nadelen moeten op een rijtje gezet worden. Ook is het fijn als de leerkrachten weten hoe lang de school hier al mee werkt en hoe dit portfolio of online omgeving er voor de leerkrachten uitziet.

6. Literatuurlijst

- Baarda, B., Goede, M. de, & Teunissen, J. (2009). *Basisboek Kwalitatief Onderzoek, handleiding voor het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek*. Groningen/ Houten: Noordhoff Uitgevers.
- Baarda, B. & Hulst, M. van der (2017). *Basisboek interviewen - Handleiding voor het voorbereiden en afnemen van interviews*. Groningen/Houten: Noordhoff Uitgevers.
- Berg, D. van den, e.a. (2014). *Onderwijsinnovatie: geen verzegelde lippen meer*. Antwerpen – Apeldoorn: Garant. Geraadpleegd op 19-09-2019 van https://books.google.nl/books?id=10ZBBAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=nl&source=gbs_ge_s ummary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false
- Boer, de W. (z.d.) *Welke soorten portfolio's zijn er?*. Geraadpleegd op 21-10-2019 van <https://bloomwise.nl/welke-soorten-portfolios-er/>
- Boeschoten, E. (2012). *Voor wie is een schoolrapport?*. Geraadpleegd op 21-10-2019 van <https://www.onderwijsmaakjesamen.nl/actueel/voor-wie-is-een-schoolrapport/>
- Brummer, L. & Berg, N. van den (2017). *Leidt betrokkenheid van leerlingen bij onderwijsinterventies tot meer motivatie en betere leerresultaten?* Geraadpleegd op 19-09-2019 van <https://www.nro.nl/kennisrotondevragenopeenrij/betrokkenheid-leerlingen-innovatieprocessen/>
- Dalen, L. van (2016). *Een nieuw rapport: waar moet je op letten?*. Geraadpleegd op 19-09-2019 van <https://www.driestar-educatief.nl/advies-en-begeleiding/actueel/blogs/een-nieuw-rapport-waar-moet-je-op-letten>
- Dochy, F.J.R.C., Heylen, L. & Mosselaer, H. van de (2005). *Coöperatief leren in een krachtige samenleving – Handboek probleemgestuurd leren in de praktijk*. Leuven/Voorburg: Acco van <https://books.google.nl/books?hl=nl&lr=&id=kU07qO3IT1gC&oi=fnd&pg=PA9&dq=cooperatief+leren&ots=HzkyCQ-pRP&sig=JY27U9MhOr9IH0KkUisznlah4Go#v=onepage&q=co%C3%B6peratief&f=false>
- Emmelot, Y. & Eck, E. van (2019) *Hoe kun je samenwerkend leren zo inzetten dat het een positief effect heeft op de leerprestaties?*. Geraadpleegd op 19-10-2019 van <https://www.nro.nl/kennisrotondevragenopeenrij/samenwerkend-leren-en-leerprestaties/>
- Franken, J. (2018). *Onderwijs*. Geraadpleegd op 21-10-2019 van <https://www.bndestem.nl/bergen-op-zoom/onderwijs-a63b7258/>
- Hoitink, A. e.a. (2008). *Scholen in de samenleving: naar een vruchtbare samenwerking tussen school en omgeving*. Geraadpleegd op 18-10-2019 van <https://www.leraar24.nl/app/uploads/Samenwerken-in-passend-onderwijs-Scholen-in-de-samenleving.pdf>
- Janssen-Vos, F. (2008). *Basisontwikkeling voor peuters en de onderbouw*. Assen: Koninklijke van Gorcum BV (<https://books.google.nl/books?hl=nl&lr=&id=ej-c767j->

[OMC&oi=fnd&pg=PT10&dg=brede+persoonsontwikkeling&ots=pmErnumk1&sig=4H_CvZbkYrH6kwXETaX1hDmATb0#v=onepage&q=brede%20persoonsontwikkeling&f=false](https://www.kcwikveld.nl/Algemeen/Missie-en-visie)

- Kallenberg, T. e.a. (2011). *Ontwikkeling door onderzoek – Een handreiking voor leraren*. Amersfoort: Thieme Meulenhoff.
- KC 't Wikveld. (z.d.). *Missie en visie*. Geraadpleegd op 12-09-2019 van <https://www.kcwikveld.nl/Algemeen/Missie-en-visie>
- Kerpel, A. (2014). *Coöperatief leren*. Geraadpleegd op 19-10-2019 van <https://wii-leren.nl/cooperatief-leren-artikel.php>
- Kerpel, A. (2014). *Ontwikkelingsgericht onderwijs*. Geraadpleegd op 15-10-2019 van <https://wii-leren.nl/ogo-ontwikkelingsgericht-onderwijs.php>
- Klein Hulse, A. & Berg, N. van den (2017). *Hoe kunnen docenten het eigenaarschap van leerlingen in het voortgezet onderwijs versterken?*. Geraadpleegd op 19-10-2019 van <https://www.nro.nl/kennisrotondevragenopeenrij/eigenaarschap-van-leerlingen-versterken/>
- Know (2013). *Motivatatie van leerlingen*. Geraadpleegd op 19-10-2019 van <https://www.leraar24.nl/50318/motivatatie-van-leerlingen/>
- Kruijer, S. & Weger, H. de (2016). *Hoe kunnen leerlingen de regie over hun eigen leerproces voeren, zodat hun leerprestaties omhoog gaan?*. Geraadpleegd op 19-09-2019 van <https://wii-leren.nl/regie-eigen-leerproces.php>
- Mertens, D. (2016). *Alles over feedback geven: theorie, methoden en tips*. Geraadpleegd op 19-09-2019 van <https://nivoz.nl/nl/alles-over-feedback-geven-theorie-methoden-en-tips>
- Oers, B. (2013). *Altijd doelbewust een stapje op een leerling vooruitlopen*. Geraadpleegd op 17-10-2019 van http://www.ogo-academie.nl/wp-content/uploads/2013/02/130101_OGO_Special_Didactief.pdf blz 3
- OGO-academie (2013). *OGO.. werkt dat?* Geraadpleegd op 17-10-2019 van http://www.ogo-academie.nl/wp-content/uploads/2013/02/130101_OGO_Special_Didactief.pdf
- Ryan, R.M. & Deci, E.L. (2000a). *Intrinsic and Extrinsic Motivations: Classic Definitions and New Directions*. Geraadpleegd op 19-10-2019 van <http://mmrg.pbworks.com/f/Ryan,+Deci+00.pdf>
- Schnabel, P. (2016). *Ons Onderwijs2032 Eindadvies*. Geraadpleegd op 18-10-2019 van <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2016/01/23/eindadvies-platform-onderwijs2032-ons-onderwijs2032>
- SLO (2015). *Betekenisvol leren*. Geraadpleegd op 18-10-2019 van <http://kunstzinnigeorientatie.slo.nl/lexicon/betekenisvol-leren>
- Stichting 360grView (2012). *Zone van naaste ontwikkeling*. Geraadpleegd op 15-10-2019 van <https://ontwikkelingsvoorsprong.info/zone-van-naaste-ontwikkeling/>
- V2F. (z.d.) *Onderwijsvernieuwers V2F*. Geraadpleegd op 15-10-2019 van <http://onderwijsvernieuwers2f.weebly.com/ogo-frea-janssensvos-en-de-uitgangspunten.html>

- Veen, C. van der (2013). *4 vragen aan ...*. Geraadpleegd op 17-10-2019 van http://www.ogo-academie.nl/wp-content/uploads/2013/02/130101_OGO_Special_Didactief.pdf
- Vegt, A.L. van der & Jong, A. de (2016). *Wat is de invloed van ouderbetrokkenheid op het zelfgestuurde leerproces van leerlingen die werken met kindportfolio's?*. Geraadpleegd op 21-10-2019 van <https://www.nro.nl/kennisrotondevragenopeenrij/invloed-ouderbetrokkenheid-op-zelfgestuurde-leerproces-werken-met-kindportfolios/>
- Wijleren (z.d.). *Autonomie*. Geraadpleegd op 19-10-2019 van <https://wij-leren.nl/autonomie.php>
- Wijleren (2016). *Kan het geven van feedback de motivatie en leerresultaten van studenten positief beïnvloeden en wat is effectieve feedback?*. Geraadpleegd op 21-10-2019 van <https://wij-leren.nl/effect-van-feedback-op-motivatie-en-leerresultaten.php>
- Wijleren (z.d.). *Zelfdeterminatie theorie - Self-Determination Theory (SDT)*. Geraadpleegd op 19-10-2019 van <https://wij-leren.nl/zelfdeterminatie-theorie.php>
- Wijleren (z.d.). *Zone van naaste ontwikkeling*. Geraadpleegd op 15-10-2019 van <https://wij-leren.nl/zone-van-naaste-ontwikkeling.php>
- Zwik, M. (2018). *Wat verwacht je van het schoolrapport?*. Geraadpleegd op 21-10-2019 van <https://onderzoekonderwijs.net/2018/04/20/het-traditionele-schoolrapport-is-uit-de-tijd-of-toch-niet/>

7. Bijlagen

7.1 Enquête 1 team KC 't Wikveld

De enquête is te vinden in deze link:

https://nl.surveymonkey.com/r/Preview/?sm=LFrhW1vdQ5wQnMYWum1p1qNJmIBlxS5FvtEk_2BLLG6VQlnCTuh1F1Ek_2FjozYAh7L

7.2 Enquête 2 sleutelfiguren KC 't Wikveld

De enquête is te vinden in deze link:

<https://nl.surveymonkey.com/r/Preview/?sm=YxM7VHiGJ0BvMp09pyolxJCcjKHjWzG62W2zOfKGirZ4V3gMhleLkKVWVC1TVDnm>

7.3 Documentenanalyse rapporten KC 't Wikveld

Dit instrument is bedoeld om deelvraag 1: 'Hoe wordt er nu door de leerkrachten in de rapportage aangesloten bij de kernwaarden?' te beantwoorden. Het instrument richt zich op de rapporten van KC 't Wikveld. De onderzoeker heeft de rapporten van groep 1 tot en met 8 geanalyseerd met behulp van onderstaande documentenanalyse.

Kernwaarden	Wat staat er in de theorie?	In welke mate is dit zichtbaar in het rapport?				
		1. Niet zichtbaar	2. Nauwelijks zichtbaar	3. Neutraal	4. Zichtbaar	5. Sterk zichtbaar
Betekenisvol leren	- Het rapport sluit aan bij de belevingswereld van de leerling. - Het rapport sluit aan bij de ontwikkeling van de leerling. - In het rapport wordt rekening gehouden met het eigen niveau van de leerling.	1	2	3	4	5
		1	2	3	4	5
		1	2	3	4	5
Ontwikkelingsgericht leren	- Onder brede persoonsontwikkeling wordt verstaan; actief zijn en initiatief tonen, het verkennen van de wereld, onderzoeken, redeneren en vormgeven en er is aandacht voor de persoonlijke identiteit van een leerling. Hieraan wordt aandacht gegeven in het rapport. - In het rapport is terug te zien dat er gewerkt wordt aan vaardigheden op verschillende terreinen.	1	2	3	4	5
		1	2	3	4	5

Eigenaarschap	- De leerling heeft controle over het eigen leerproces en stelt vooraf zelf leerdoelen op waar de komende tijd aan gewerkt gaat worden. De leeropbrengsten zijn terug te zien in het rapport.	1	2	3	4	5
	- De leerling heeft een rol bij het maken van het rapport. Hieronder wordt verstaan: de leerling heeft eigen inbreng en bepaalt zelf wat wel of niet in het rapport te zien is.	1	2	3	4	5
Leren van en met elkaar	- In het rapport is te zien welke bijdrage een leerling levert aan groepswerk.	1	2	3	4	5
	- Onder bevorderlijke interactie wordt verstaan dat leerlingen elkaar helpen, bronnen uitwisselen, elkaar feedback geven en elkaar uitdagen om het werk te verbeteren. In het rapport is er sprake van bevorderlijke interactie.	1	2	3	4	5
	- In het rapport is te zien hoe een leerling de verantwoordelijkheid neemt over het eigen leerproces.	1	2	3	4	5
	- In het rapport is beschreven in welke mate de leerling sociale vaardigheden beheerst, zoals samenwerken, voor jezelf opkomen en spreken in de groep.	1	2	3	4	5
	- In het rapport is te zien dat de leerling evalueert op het leerproces.	1	2	3	4	5

Figuur 7.3.1 Documentenanalyse rapporten KC 't Wikkeld uitgevoerd door onderzoeker

7.3.2 In deze figuur zie je de geanalyseerde gegevens van de onderzoeker. De onderzoeker heeft zelf een documentenanalyse ingevuld over het huidige rapport van KC 't Wikveld.

In welke mate zijn de onderstaande stellingen zichtbaar in het huidige rapport? (N=1)		
<i>Kernwaarden</i>	<i>Gemiddelde per kernwaarde</i>	<i>Bijzonderheden</i>
<i>Betekenisvol leren</i>	3.33	Wel rekening met eigen niveau leerling.
<i>Ontwikkelingsgericht leren</i>	4.00	Er wordt gewerkt aan vaardigheden op verschillende terreinen.
<i>Eigenaarschap</i>	1.00	Eigenaarschap niet zichtbaar.
<i>Leren van en met elkaar</i>	2.20	Door het stuk sociale vaardigheden is het gemiddelde omhoog gegaan.
<i>Totale gemiddelde</i>	2.63	

Figuur 7.3.2 Gemiddelde per kernwaarde in het huidige rapport van KC 't Wikveld door onderzoeker

7.4 Documentenanalyse portfolio's scholen in de buurt

Dit instrument is bedoeld om deelvraag 4: 'Welke vorm van rapportage die aansluit bij de kernwaarden is volgens de leerkrachten het meest kansrijk?' te beantwoorden. Het instrument richt zich op drie portfolio's van scholen uit de buurt, namelijk van de Wittering.nl, Jenaplanschool Antonius Abt en Campus aan de Lanen. De onderzoeker heeft de portfolio's geanalyseerd met behulp van onderstaande documentenanalyse.

Kernwaarden	Wat staat er in de theorie?	Portfolio Wittering.nl	Portfolio Jenaplan school Antonius Abt	Portfolio Campus aan de Lanen
		1. Niet zichtbaar 2. Nauwelijks zichtbaar 3. Neutraal 4. Zichtbaar 5. Sterk zichtbaar	1. Niet zichtbaar 2. Nauwelijks zichtbaar 3. Neutraal 4. Zichtbaar 5. Sterk zichtbaar	1. Niet zichtbaar 2. Nauwelijks zichtbaar 3. Neutraal 4. Zichtbaar 5. Sterk zichtbaar
Betekenisvol leren	- Het portfolio sluit aan bij de belevingswereld van de leerling. - Het portfolio sluit aan bij de ontwikkeling van de leerling. - In het portfolio wordt rekening gehouden met het eigen niveau van de leerling.	1 2 3 4 5 1 2 3 4 5 1 2 3 4 5	1 2 3 4 5 1 2 3 4 5 1 2 3 4 5	1 2 3 4 5 1 2 3 4 5 1 2 3 4 5
Ontwikkelingsgericht leren	- Onder brede persoonsontwikkeling wordt verstaan; actief zijn en initiatief tonen, het verkennen van de wereld, onderzoeken,	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5

Rapportage op KC-t Wikveld | 5/11/2020

	redeneren en vormgeven en er is aandacht voor de persoonlijke identiteit van een leerling. Hieraan wordt aandacht gegeven in het portfolio. - In het portfolio is terug te zien dat er gewerkt wordt aan vaardigheden op verschillende terreinen.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
Eigenaarschap	- De leerling heeft controle over het eigen leerproces en stelt vooraf zelf leerdoelen op waar de komende tijd aan gewerkt gaat worden. De leeropbrengsten zijn terug te zien in het portfolio. - De leerling heeft een rol bij het maken van het portfolio. Hieronder wordt verstaan: de leerling heeft eigen inbreng en bepaalt zelf wat wel of niet in het portfolio te zien is.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
Leren van en met elkaar	- In het portfolio is te zien welke bijdrage	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5

een leerling levert aan groepswork. - Onder bevorderlijke interactie wordt verstaan dat leerlingen elkaar helpen, bronnen uitwisselen, elkaar feedback geven en elkaar uitdagen om het werk te verbeteren. In het portfolio is er sprake van bevorderlijke interactie. - In het portfolio is te zien hoe een leerling de verantwoordelijkheid neemt over het eigen leerproces. - In het portfolio is beschreven in welke mate de leerling sociale vaardigheden beheerst, zoals samenwerken, voor jezelf opkomen en spreken in de groep. - In het portfolio is te zien dat de leerling evalueert op het leerproces.	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5

Figuur 7.4.1 Documentenanalyse portfolio's scholen in de buurt uitgevoerd door onderzoeker

In figuur 7.4.2 heeft zijn de bovenstaande resultaten geanalyseerd en in een tabel gezet.

Welk portfolio sluit volgens de onderzoeker het beste aan bij het kindcentrum en de bijbehorende kernwaarden? (N=1)			
<i>Kernwaarden</i>	<i>Portfolio Wittering.nl</i>	<i>Portfolio Jenaplanschool Antonius Abt</i>	<i>Portfolio Campus aan de Lanen</i>
<i>Betekenisvol leren</i>	5.00	4.33	4.33
<i>Ontwikkelingsgericht leren</i>	4.50	5.00	5.00
<i>Eigenaarschap</i>	5.00	4.00	5.00
<i>Leren van en met elkaar</i>	3.60	2.80	3.80
<i>Totale gemiddelde</i>	4.53	4.03	4.53

Figuur 7.4.2 Gemiddelde per kernwaarde per school portfolio's scholen in de buurt door onderzoeker

7.5 Geanalyseerde gegevens uit enquêtes en documentenanalyse

In figuur 7.5.1 is de verhouding mannen/vrouwen berekend. Dit zijn de respondenten van de enquête voor het team en de enquête voor de sleutelfiguren.

Verhouding mannen / vrouwen (N=33)	
Enquête 1 Team (N=27)	Enquête 2 Sleutelfiguren (N=6)
Mannen: 1 (3.70%)	Mannen: 2 (33.33%)
Vrouwen: 26 (96.30%)	Vrouwen: 4 (66.67%)
Totaal percentage mannen: 9.09%	Totaal percentage vrouwen: 90,91%

Figuur 7.5.1 Verhouding mannen/vrouwen bij de respondenten van de enquêtes

In figuur 7.5.2 is de verdeling van de leeftijd van de respondenten berekend. Dit geldt voor beide enquêtes en voor de totale verdeling.

Verdeling leeftijden (N=33)			
Leeftijdscategorieën	Enquête 1 Team (N=27)	Enquête 2 Sleutelfiguren (N=6)	Totale verdeling (N=33)
20-29 jaar	5 (18.52%)	0 (0.00%)	15.15%
30-39 jaar	9 (33.33%)	3 (50.00%)	36.36%
40-49 jaar	10 (37.04%)	2 (33.33%)	36.36%
50-59 jaar	3 (11.11%)	0 (0.00%)	9,09%
59 jaar en ouder	0 (0.00%)	1 (16.67%)	3.03%

Figuur 7.5.2 Verdeling van de leeftijd van de respondenten

In figuur 7.5.3 is te zien hoe lang de respondenten in het onderwijs werken.

Aantal jaren ervaring in het onderwijs (N=33)			
<i>Categorieën</i>	<i>Enquête 1 Team (N=27)</i>	<i>Enquête 2 Sleutelfiguren (N=6)</i>	<i>Totale verdeling (N=33)</i>
0-10 jaar	9 (33.33%)	2 (33.33%)	33.33%
10-20 jaar	11 (40.74%)	2 (33.33%)	39.39%
20-30 jaar	7 (25.93%)	1 (16.67%)	24.24%
30-40 jaar	0 (0.00%)	0 (0.00%)	0.00%
40 jaar of meer	0 (0.00%)	1 (16.67%)	3.03%

Figuur 7.5.3 Aantal jaren ervaring in het onderwijs

In figuur 7.5.4 is te zien hoe de verdeling van de respondenten is binnen de school.

In welke bouw werkzaam? (N=33)			
<i>Categorieën</i>	<i>Enquête 1 Team (N=25)</i>	<i>Enquête 2 Sleutelfiguren (N=5)</i>	<i>Totale verdeling (N=33)</i>
Bouw 1-2	3 (12.00%)	2 (40.00%)	16.67%
Bouw 3-4	7 (28.00%)	1 (20.00%)	26.67%
Bouw 5-6	7 (28.00%)	0 (0.00%)	23.33%
Bouw 7-8	8 (32.00%)	2 (40.00%)	33.33%

Figuur 7.5.4 Verdeling van de respondenten per bouw

In figuur 7.5.5 is te zien in welke mate het gehele team openstaat voor een digitaal portfolio. De kanttekeningen hierbij staan beschreven bij opmerkingen.

Staat u open voor een digitaal portfolio? (N=33)	
<i>Enquête 1 Team (N=27)</i>	<i>Enquête 2 Sleutelfiguren (N=6)</i>
Ja: 27 (100%)	Ja: 6 (100.00%)
Nee: 0 (0.00%)	Nee: 0 (0.00%)
Opmerkingen: - Ik sta ervoor open, maar zal er begeleiding bij nodig hebben (1x). - Voor kinderen is het leuker als er ook tastbare zaken, zoals tekeningen in het portfolio zitten (3x). - Portfolio waar kinderen en leerkrachten zelf aan kunnen werken. Dit zorgt voor werkdrukverlaging, omdat je niet in 1 week alle rapporten en gesprekken hoeft te voeren (3x). - Er moet goed gekeken worden hoe dit met jonge kinderen een plek krijgt (1x).	

Figuur 7.5.5 Mogelijkheid voor een digitaal portfolio

In figuur 7.5.6 is te zien in welke mate de respondenten ontwikkeling laten zien en resultaten laten zien van belang vinden in het rapport. Deze antwoorden zijn gegeven op basis van een vijfpuntschaal.

Hoe belangrijk vindt u ontwikkeling laten zien / resultaten laten zien het rapport? (gemiddelde waardering) (N=33)			
<i>Enquête 1 Team (N=27)</i>		<i>Enquête 2 Sleutelfiguren (N=6)</i>	
Ontwikkeling laten zien	Resultaten laten zien	Ontwikkeling laten zien	Resultaten laten zien
4.8	3.7	5.0	3.0

Figuur 7.5.6 Gemiddelde waardering ontwikkeling laten zien en resultaten laten zien

In figuur 7.5.7 is te zien welke knelpunten de respondenten ervaren bij het werken met het huidige rapport. De resultaten zijn gefilterd tot een aantal categorieën.

Welke knelpunten ervaart u tijdens het werken met het rapport? (N=33)		
<i>Genoemde knelpunten (N=33)</i>	<i>Aantal keren genoemd</i>	<i>Percentage</i>
Het rapport is weinigzeggend. Bijvoorbeeld: <i>'Erg gericht op resultaat en cijfers, te weinig op ontwikkeling. Alleen beeld van de leerkracht wordt beschreven, geen ruimte voor inbreng leerling.'</i>	20	60.61%
Het huidige rapport zorgt voor een verhoogde werkdruk. Bijvoorbeeld: <i>'Teveel en omslachtig werk.'</i>	16	48.48%
Het format werkt niet fijn. Bijvoorbeeld: <i>'Erg tijdrovend bij invullen. Weinig plek voor opmerkingen.'</i>	8	24.24%
KIJK! bij de kleuters zorgt voor overlap. Bijvoorbeeld: <i>'Het is ontzettend veel als je het naast "kijk" moet doen en erg dubbelop. Er komt minder informatie naar boven via het rapport dan met kijk.'</i>	4	12.12%
Het rapport sluit niet aan bij de kernwaarden van de school. Bijvoorbeeld: <i>'Past niet bij ontwikkelingsgericht werken.'</i>	3	9.09%
Er is geen doorgaande lijn. Bijvoorbeeld: <i>'Iedere jaargroep en zelfs binnen eenzelfde jaargroep worden punten op een andere manier uitgerekend. Je kunt punten dus niet vergelijken met andere jaren. De doorgaande lijn is hierin dus niet goed afgestemd op elkaar.'</i>	3	9.09%

Figuur 7.5.7 Knelpunten van de respondenten bij het maken van het rapport

In figuur 7.5.8 is te zien welke verbeterpunten er door de respondenten genoemd worden voor de nieuwe vorm van rapportage. De verbeterpunten zijn gecategoriseerd.

Welke verbeterpunten kunt u noemen voor de huidige vorm van rapportage?		
<i>Genoemde verbeterpunten (N=33)</i>	<i>Aantal keren genoemd</i>	<i>Percentage</i>
Er moet gekeken worden naar de ontwikkeling die de leerling heeft doorgemaakt. Bijvoorbeeld: <i>'Geen cijfers of waarderingen. Maar beschrijving waaruit blijkt welke doelen behaald zijn. Met werk dat deze beschrijving ondersteunt.'</i>	17	51.51%
Het nieuwe rapport moet meer kindgericht. Bijvoorbeeld: <i>'Meer een portfolio met daarin informatie van het kind. Niet alleen bv een 7 voor spelling maar wat vindt het kind precies lastig. Meer kijken naar de eigenschappen en talenten van de kinderen. Welke doelen wil het kind zelf aan werken.'</i>	12	36.36%
Het format moet veranderd worden. Bijvoorbeeld: <i>'Een handig te gebruiken format. Duidelijk voor ouders en kinderen. Zonder dat het heel veel werk kost voor de leerkrachten. Zoals dat er overal iets bij getypt moet worden.'</i>	10	30.30%
Ruimte voor eigen inbreng van de leerling. Bijvoorbeeld: <i>'Wat meer een portfoliovorm, waarin ook werk kan komen met waar leerlingen trots op zijn of die iets aangeven over hun ontwikkeling.'</i>	9	27.27%
Het rapport van de kleuters moet vervangen worden door KIJK! Bijvoorbeeld: <i>'Bij kleuters misschien geen rapportage meer, vervangen voor een uitdraai van "kijk" en deze ook mee naar huis geven.'</i>	3	9.09%
Een digitaal rapport. Bijvoorbeeld: <i>'Een digitaal rapport. 1 plek waar je alle gegevens in kan vullen zodat je dit maar 1x hoeft te doen en dat er in 1 keer een rapport uitrolt.'</i>	3	9.09%

Figuur 7.5.8 Verbeterpunten van de respondenten voor de nieuwe vorm van rapportage

In figuur 7.5.9 is te zien welk portfolio er volgens de sleutelfiguren het beste aansluit bij het kindcentrum en de kernwaarden van de school.

Welk portfolio sluit volgens u het beste aan bij het kindcentrum en de bijbehorende kernwaarden? (N=6)	
Gemiddelde waardering op basis van een vijfpuntschaal	
Het portfolio van Wittering.nl	3.67
Het portfolio van Campus aan de Lanen	3.67
Het portfolio van Jenaplanschool Antonius Abt	2.67

Figuur 5.7.9 Gemiddelde waardering per portfolio door de sleutelfiguren

In figuur 7.5.10 is te zien in welke mate de stellingen per kernwaarde aanwezig zijn in de gepresenteerde portfolio's. Bij elk portfolio is uiteindelijk een gemiddelde uitgerekend.

In welke mate zijn de onderstaande stellingen zichtbaar in de gepresenteerde portfolio's? (N=6)			
Gemiddelde per stelling (vijfpuntschaal) en per kernwaarde			
Kernwaarden	Portfolio Wittering.nl	Portfolio Jenaplanschool Antonius Abt	Portfolio Campus aan de Lanen
Betekenisvol leren	Stelling 1: 4.83	Stelling 1: 2.58	Stelling 1: 4.83
	Stelling 2: 4.67	Stelling 2: 3.17	Stelling 2: 4.67
	Stelling 3: 4.67	Stelling 3: 3.08	Stelling 3: 4.33
	Gemiddelde per kernwaarde: 4.72	Gemiddelde per kernwaarde: 2.94	Gemiddelde per kernwaarde: 4.61
Ontwikkelingsgericht leren	Stelling 4: 4.17	Stelling 4: 3.08	Stelling 4: 4.17
	Stelling 5: 4.50	Stelling 5: 3.17	Stelling 5: 4.17
	Gemiddelde per kernwaarde: 4.34	Gemiddelde per kernwaarde: 3.13	Gemiddelde per kernwaarde: 4.17
Eigenaarschap	Stelling 6: 3.75	Stelling 6: 3.00	Stelling 6: 4.42
	Stelling 7: 4.67	Stelling 7: 3.58	Stelling 7: 4.67
	Gemiddelde per kernwaarde: 4.21	Gemiddelde per kernwaarde: 3.29	Gemiddelde per kernwaarde: 4.55
Leren van en met elkaar	Stelling 8: 3.75	Stelling 8: 2.50	Stelling 8: 4.08
	Stelling 9: 2.42	Stelling 9: 1.33	Stelling 9: 4.08
	Stelling 10: 3.25	Stelling 10: 2.50	Stelling 10: 4.17
	Stelling 11: 3.50	Stelling 11: 3.50	Stelling 11: 3.75
	Stelling 12: 3.25	Stelling 12: 3.17	Stelling 12: 4.50
	Gemiddelde per kernwaarde: 3.23	Gemiddelde per kernwaarde: 2.60	Gemiddelde per kernwaarde: 4.12

<i>Hoe goed sluit het portfolio aan bij de kernwaarden van de school?</i>	Totale gemiddelde portfolio: 4.13	Totale gemiddelde portfolio: 2.99	Totale gemiddelde portfolio: 4.36
---	--	--	--

Figuur 7.5.10 Aanwezigheid van de kernwaarden in de gepresenteerde portfolio's zonder stellingen

In figuur 5.7.11 is te zien hoe de stellingen per kernwaarde zichtbaar zijn in het huidige rapport van KC 't Wikveld.

In welke mate zijn de onderstaande stellingen zichtbaar in het huidige rapport? (N=27)			
<i>Kernwaarden</i>	<i>Gemiddelde per stelling (vijfpuntschaal)</i>	<i>Gemiddelde per kernwaarde</i>	<i>Bijzonderheden</i>
<i>Betekenisvol leren</i>	Het rapport sluit aan bij de belevingswereld van de leerling: 1.70	2.05	Er is een hogere score op sluit aan bij de ontwikkeling van het kind.
	Het rapport sluit aan bij de ontwikkeling van de leerling: 2.63		
	In het rapport wordt rekening gehouden met het eigen niveau van de leerling: 1.81		
<i>Ontwikkelingsgericht leren</i>	Onder brede persoonsontwikkeling wordt verstaan; actief zijn en initiatief tonen, het verkennen van de wereld, onderzoeken, redeneren en vormgeven en er is aandacht voor de persoonlijke identiteit van een leerling. Hieraan wordt aandacht gegeven in het rapport: 2.07	2.57	De brede persoonsontwikkeling is vooral nauwelijks zichtbaar. Zichtbaar is dat er aan verschillende terreinen wordt gewerkt.
	In het rapport is terug te zien dat er gewerkt wordt aan vaardigheden op verschillende terreinen: 3.07		

<i>Eigenaarschap</i>	De leerling heeft controle over het eigen leerproces en stelt vooraf zelf leerdoelen op waar de komende tijd aan gewerkt gaat worden. De leeropbrengsten zijn terug te zien in het rapport: 1.41	1.24	De leerling heeft geen eigen inbreng en heeft geen controle over het eigen leerproces.
	De leerling heeft een rol bij het maken van het rapport. Hieronder wordt verstaan: de leerling heeft eigen inbreng en bepaalt zelf wat wel of niet in het rapport te zien is: 1.07		
<i>Leren van en met elkaar</i>	In het rapport is te zien welke bijdrage een leerling levert aan groepswerk: 2.15	1.98	Bevorderlijke interactie ontbreekt duidelijk in het huidige rapport. Verantwoordelijkheid over eigen leerproces en evalueren over het leerproces zijn niet zichtbaar. Sociale vaardigheden zijn zichtbaar.
	Onder bevorderlijke interactie wordt verstaan dat leerlingen elkaar helpen, bronnen uitwisselen, elkaar feedback geven en elkaar uitdagen om het werk te verbeteren. In het rapport is er sprake van bevorderlijke interactie: 1.41		
	In het rapport is te zien hoe een leerling de verantwoordelijkheid neemt over het eigen leerproces: 1.74		
	In het rapport is beschreven in welke mate de leerling sociale vaardigheden beheerst, zoals samenwerken, voor jezelf opkomen en spreken in de groep: 3.15		
	In het rapport is te zien dat de leerling evalueert op het leerproces: 1.44		

Figuur 7.5.11 Zichtbaarheid kernwaarden in het huidige rapport van KC 't Wikkeld.

In figuur 7.5.12 is te zien in welke mate de stellingen per kernwaarde aanwezig zijn in de gepresenteerde portfolio's. Bij elk portfolio is uiteindelijk een gemiddelde uitgerekend. In dit figuur zijn de stellingen erbij beschreven.

In welke mate zijn de onderstaande stellingen zichtbaar de gepresenteerde portfolio's? (N=6)			
<i>Gemiddelde per stelling (vijfpuntschaal) en per kernwaarde</i>			
<i>Kernwaarden</i>	<i>Portfolio Wittering.nl</i>	<i>Portfolio Jenaplanschool Antonius Abt</i>	<i>Portfolio Campus aan de Lanen</i>
<i>Betekenisvol leren</i>	Het portfolio sluit aan bij de belevingswereld van de leerling: 4.83	Het portfolio sluit aan bij de belevingswereld van de leerling: 2.58	Het portfolio sluit aan bij de belevingswereld van de leerling: 4.83
	Het portfolio sluit aan bij de ontwikkeling van de leerling: 4.67	Het portfolio sluit aan bij de ontwikkeling van de leerling: 3.17	Het portfolio sluit aan bij de ontwikkeling van de leerling: 4.67
	In het portfolio wordt rekening gehouden met het eigen niveau van de leerling: 4.67	In het portfolio wordt rekening gehouden met het eigen niveau van de leerling: 3.08	In het portfolio wordt rekening gehouden met het eigen niveau van de leerling: 4.33
	Gemiddelde per kernwaarde: 4.72	Gemiddelde per kernwaarde: 2.94	Gemiddelde per kernwaarde: 4.61

<i>Ontwikkelingsgericht leren</i>	Onder brede persoonsontwikkeling wordt verstaan; actief zijn en initiatief tonen, het verkennen van de wereld, onderzoeken, redeneren en vormgeven en er is aandacht voor de persoonlijke identiteit van een leerling. Hieraan wordt aandacht gegeven in het portfolio: 4.17	Onder brede persoonsontwikkeling wordt verstaan; actief zijn en initiatief tonen, het verkennen van de wereld, onderzoeken, redeneren en vormgeven en er is aandacht voor de persoonlijke identiteit van een leerling. Hieraan wordt aandacht gegeven in het portfolio: 3.08	Onder brede persoonsontwikkeling wordt verstaan; actief zijn en initiatief tonen, het verkennen van de wereld, onderzoeken, redeneren en vormgeven en er is aandacht voor de persoonlijke identiteit van een leerling. Hieraan wordt aandacht gegeven in het portfolio: 4.17
	In het portfolio is terug te zien dat er gewerkt wordt aan vaardigheden op verschillende terreinen: 4.50	In het portfolio is terug te zien dat er gewerkt wordt aan vaardigheden op verschillende terreinen: 3.17	In het portfolio is terug te zien dat er gewerkt wordt aan vaardigheden op verschillende terreinen: 4.17
	Gemiddelde per kernwaarde: 4.34	Gemiddelde per kernwaarde: 3.13	Gemiddelde per kernwaarde: 4.17
<i>Eigenaarschap</i>	De leerling heeft controle over het eigen leerproces en stelt vooraf zelf leerdoelen op waar de komende tijd aan gewerkt gaat worden. De leeropbrengsten zijn terug te zien in het portfolio: 3.75	De leerling heeft controle over het eigen leerproces en stelt vooraf zelf leerdoelen op waar de komende tijd aan gewerkt gaat worden. De leeropbrengsten zijn terug te zien in het portfolio: 3.00	De leerling heeft controle over het eigen leerproces en stelt vooraf zelf leerdoelen op waar de komende tijd aan gewerkt gaat worden. De leeropbrengsten zijn terug te zien in het portfolio: 4.42
	De leerling heeft een rol bij het maken van het portfolio. Hieronder wordt verstaan: de leerling heeft eigen inbreng en/of bepaalt zelf wat wel of niet in het	De leerling heeft een rol bij het maken van het portfolio. Hieronder wordt verstaan: de leerling heeft eigen inbreng en/of bepaalt zelf wat wel of niet in het portfolio te zien	De leerling heeft een rol bij het maken van het portfolio. Hieronder wordt verstaan: de leerling heeft eigen inbreng en/of bepaalt zelf wat wel of niet in het

	portfolio te zien is: 4.67	is: 3.58	portfolio te zien is: 4.67
	Gemiddelde per kernwaarde: 4.21	Gemiddelde per kernwaarde: 3.29	Gemiddelde per kernwaarde: 4.55
<i>Leren van en met elkaar</i>	In het portfolio is te zien welke bijdrage een leerling levert aan groepswerk: 3.75	In het portfolio is te zien welke bijdrage een leerling levert aan groepswerk: 2.50	In het portfolio is te zien welke bijdrage een leerling levert aan groepswerk: 4.08
	Onder bevorderlijke interactie wordt verstaan dat leerlingen elkaar helpen, bronnen uitwisselen, elkaar feedback geven en elkaar uitdagen om het werk te verbeteren. In het portfolio is er sprake van bevorderlijke interactie: 2.42	Onder bevorderlijke interactie wordt verstaan dat leerlingen elkaar helpen, bronnen uitwisselen, elkaar feedback geven en elkaar uitdagen om het werk te verbeteren. In het portfolio is er sprake van bevorderlijke interactie: 1.33	Onder bevorderlijke interactie wordt verstaan dat leerlingen elkaar helpen, bronnen uitwisselen, elkaar feedback geven en elkaar uitdagen om het werk te verbeteren. In het portfolio is er sprake van bevorderlijke interactie: 4.08
	In het portfolio is te zien hoe een leerling de verantwoordelijkheid neemt over het eigen leerproces: 3.25	In het portfolio is te zien hoe een leerling de verantwoordelijkheid neemt over het eigen leerproces: 2.50	In het portfolio is te zien hoe een leerling de verantwoordelijkheid neemt over het eigen leerproces: 4.17
	In het portfolio is beschreven in welke mate de leerling sociale vaardigheden beheerst, zoals samenwerken, voor jezelf opkomen en spreken in de groep: 3.50	In het portfolio is beschreven in welke mate de leerling sociale vaardigheden beheerst, zoals samenwerken, voor jezelf opkomen en spreken in de groep: 3.50	In het portfolio is beschreven in welke mate de leerling sociale vaardigheden beheerst, zoals samenwerken, voor jezelf opkomen en spreken in de groep: 3.75

	In het portfolio is te zien dat de leerling evalueert op het leerproces: 3.25	In het portfolio is te zien dat de leerling evalueert op het leerproces: 3.17	In het portfolio is te zien dat de leerling evalueert op het leerproces: 4.50
	Gemiddelde per kernwaarde: 3.23	Gemiddelde per kernwaarde: 2.60	Gemiddelde per kernwaarde: 4.12
<i>Hoe goed sluit het portfolio aan bij de kernwaarden van de school?</i>	Totale gemiddelde portfolio: 4.13	Totale gemiddelde portfolio: 2.99	Totale gemiddelde portfolio: 4.36

Figuur 7.5.12 Aanwezigheid van de kernwaarden in de gepresenteerde portfolio's